

NR 1
(431)

STYCZEŃ
2024

Indeks 330108, ISSN 0867-2024
cena 7 zł

MIESIĘCZNIK INSTRUKTORÓW ZHP

Czuwaj

& POMYSŁY INSPIRACJE

3

OD REDAKTORA

W tym roku zrealizujemy przynajmniej jedno nowe zadanie

4

Z ŻYCIA ZWIĄZKU

M.in. o Złocie Betlejemskim w Zakopanem oraz drodze Betlejemskiego Świata Pokoju po Polsce

TEMAT Z OKŁADKI

foto na okładce: Michał Wiraszka

POMYSŁY & INSPIRACJE

Dzień Myśli Braterskiej 2024

phm. Aniela Radecka

Imieniny Zucha

hm. Adam Czetwertyński, phm. Adrian Łukaszewski

Intercamp 2024

pwd. Konstancja Kulak

Międzynarodowy Zlot Harcerek i Harcerzy oraz Skautek i Skautów WICEK 2024

XII Konkurs im. hm. Olgierda Fietkiewicza na prace naukowe o tematyce harcerskiej

Zdobądź odznakę z okazji 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego

Moot 2025

phm. Krzysztof Okuniewski

24

ROZMOWA CZUWAJ

Przed wszystkim szacunek

M.in. o źródłach konfliktów instruktorskich i roli sądów harcerskich w polubownym załatwianiu sporów rozmowa z hm. Tomaszem Rawskim, przewodniczącym NSH ZHP

28

HARCERSKIE SPECJALNOŚCI

Zeglarska Konferencja Szkoleniowa

hm. Rafał Klepacz

Co nowego u wodniaków?

29

HARCERSKIE SPECJALNOŚCI

Proporzec Leonida Teligi...

hm. Rafał Klepacz

...przekazany do Muzeum Harcerstwa

30

WYCHOWANIE GOSPODARCZE

Wspólnym szlakiem – wsparcie baz i kadry majątkowej

hm. Jacek Grzebielucha

O cyklu spotkań online dla kadry gospodarczej ZHP

33

ŚNIEGIEM W KOMINIE

Niemodne słowo „wychowanie”

hm. Alicja Wosik-Majewska

Obyś cudze dzieci chował?...

34

NOWE PÓŁ WIEKU

Dzień Myśli

hm. Adam Czetwertyński

Czy nasze obchody Dnia Myśli mają jakkolwiek związek ze świętem zapoczątkowanym przed II wojną światową?

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Punkt Informacyjny Obywateli

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju
Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033

Rządowy Program
Wspierania Rozwoju
Organizacji Poradniczych
na lata 2022-2033
Organizacje
Poradnicze

Oj, w tym roku będzie się działo! Przed nami mnóstwo tradycyjnych, corocznych przedsięwzięć, ale też okrągłe rocznice i wydarzenia, których dawno nie było (myślę o Zlocie Kadry, który po przerwie pandemicznej odbędzie się znów po pięciu latach). Dlatego w numerze styczniowym postanowiliśmy napisać o kilku z nich.

Na początek kilka stron (10–13) poświęconych tegorocznemu Dniowi Myśli Braterskiej. Przypominamy ideę DMB, zachęcamy do przekazania darowizny na Fundusz DMB (to niemal stuletnia tradycja WAGGGS, szkoda, że u nas niezbyt rozpowszechniona), a także przedstawiamy tegoroczną propozycję WAGGGS „Nasz świat, nasza pomyślna przyszłość. Środowisko i globalne ubóstwo”.

Dalej dwie strony o wyjątkowym wydarzeniu, bo zdarzającym się tylko raz na cztery lata – o Imieninach Zucha, przypadających 29 lutego. Zachęcamy do skorzystania z pomysłów różnych środowisk, także sprzed kilku lat – one również w tym roku mogą być ciekawą inspiracją!

Tradycją sięgającą roku 1957 są zloty skautów europejskich, odbywające się zawsze w weekend Zielonych Świątek. Mowa oczywiście o Intercampie, który w tym roku odbędzie się w Polsce, w Świeradowie Zdroju. To wyjątkowa okazja, aby tak blisko posmakować skautowej przygody...

W lutym nastąpi zakończenie Roku Dziękczynienia za patronat nad polskim harcerstwem bł. ks. phm. Stefana Wincentego Frelichowskiego, a w lipcu br. w Toruniu Chorągiew Kujawsko-Pomorska zaprasza na Międzynarodowy Zlot Harcerek i Harcerzy oraz Skautek i Skautów WICEK 2024.

Zachęcamy także do udziału w wydarzeniu bardzo warszawskim, ale chyba bliskim wielu środowiskom z całej Polski – w zlocie z okazji 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. A tych, którzy nie będą mogli pojawić się w sierpniu w Warszawie, zachęcamy do skorzystania z propozycji Chorągwi Stołecznej i zdobycia okolicznościowej odznaki „Dziś jest Pojutrze”.

Na ostatnich dwóch stronach tematu numeru wybiegamy myślami do roku 2025, a to dlatego, że już niedługo (25 lutego) mija termin zgłoszeń na zlot skautowy Moot 2025, który odbędzie się w przyszłoroczne wakacje w Portugalii.

To tyle jeśli chodzi o reklamowanie zawartości tego numeru. No ale oczywiście to nie wszystkie wydarzenia, które czekają na nas w roku 2024. Mamy przecież 80. rocznicę walk o Monte Cassino (zapowiada się udział dużej delegacji wszystkich chorągwi!), 50. rocznicę Operacji Bieszczady 40 oraz wiele stałych przedsięwzięć, takich jak: Rajd „Arsenal”, Harcerski Rajd Świętokrzyski, Zlot Grunwaldzki, Festiwal Kielecki, Wędrownicza Watra, Ogólnopolski Złaz Seniorów...

A przecież to wciąż nie wszystko – są także zloty, rajdy, festiwale i inne wydarzenia organizowane przez chorągwie, hufce, szczepy, kręgi i drużyny. Naprawdę jest z czego wybierać. Trzeba tylko chcieć. I do tego właśnie zachęcam – aby skorzystać z tej obfitości pomysłów i inspiracji, aby w tym roku ze swoimi zuchami, harcerzami, wędrownikami czy instruktorami zrealizować nowe zadanie. Przynajmniej jedno.

hm. G. Całek

18 listopada 2023

– W Warszawie w Varso Place odbyła się konferencja instruktorska „**Harcerz na rynku pracy. To się opłaca, Wychowanie ekonomiczne w harcerstwie**” zorganizowana przez Wydział Wychowania Ekonomicznego GK ZHP. O jej przebiegu pisaliśmy w nr. 12/2023 „Czuwaj”.

– W formule hybrydowej – stacjonarnie w Warszawie oraz online odbyła się tegoroczna edycja „**Forum o wychowaniu**” – wspólnego przedsięwzięcia organizacji objętych działaniami Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018–2030 (ROHiS). W 2019 r. organizacje te, w tym ZHP, rozpoczęły debatę społeczną o kierunkach wychowania dzieci i młodzieży, by w ten sposób tworzyć płaszczyznę do publicznej dyskusji, w której biorą udział przedstawiciele świata nauki, praktycy wychowania, rodzice, nauczyciele, instruktorki i instruktorzy harcerscy. W tym roku na konferencję zgłosiły się 283 osoby. Wystąpienia i dyskusje panelowe dotyczyły anomii społecznej, wsparcia psychologicznego, a także rozwijania talentów.

Po wykładach wprowadzających rozpoczęły się dyskusje panelowe. Konferencję prowadził hm. Robert Bokacki, a wśród panelistów byli: wiceprzewodnicząca ZHP hm. Aleksandra Gawlikowska-Sroka, członkini Rady Naczelnej phm. Helena Jędrzejczak, hm. Jakub Czarkowski, hm. Edyta Sielicka oraz hm. Inga Rusin.

18–19 listopada 2023

– W Warszawie, w siedzibie Mazowieckiego Oddziału Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, spotkali się przedstawiciele 13 chorągwi zajmujący się na co dzień pracą z kadrami, kształceniem lub działający w komisjach stopni instruktorskich, aby wraz

z przedstawicielkami Rady Naczelnej i Głównej Kwatery podsumować **Pogłębiającą Ewaluację Systemu Pracy z Kadrami** i zapoznać się z jej wynikami. Proces, który rozpoczął się wiosną i zaangażował instruktorów na poziomie centralnym, chorągwi i hufca, ma swój finał w formie obszernej analizy. Podczas spotkania uczestnicy mieli także okazję dowiedzieć się więcej na temat kultury organizacyjnej oraz możliwości jej wdrażania w ZHP. Był też czas dla ducha podczas wieczornej wizyty na wystawie immersyjnej Van Gogh & Friends. Koordynatorką przedsięwzięcia była członkini Głównej Kwatery hm. Dominika Brożek.

2 grudnia 2023 r. w wieku 92 lat **hm. Stanisław Borowiecki** – współtwórca i wieloletni redaktor, a w latach 1981–1990 redaktor naczelny harcerskiego czasopisma „Świat Młodych”, na którym w ciągu ponad 40 lat wychowało się kilka pokoleń dzieci i młodzieży, w tym harcerek i harcerzy, którzy na poświęconych sprawom harcerskim stronach gazety znajdowali pomysły na zbiórki zastępów i zdobywanie sprawności, informacje z życia Związku, teksty piosenek i komiksy – od „Tytusa, Romka i A’Tomka” poczynając. Stanisław Borowiecki pisywał tam artykuły popularyzujące wiedzę – o tajemnicach kosmosu, o astronomii i astronautyce, przybliżał ich tajemnice i rozbudzał ciekawość świata u setek tysięcy dzieciaków. Dorzucał wraz z całym zespołem „Świata Młodych” „gałązki jałowca do ogniska”, pokazując dzieciom czar harcerskich przygód i moc harcerskich wartości. Trudno nie przypuszczać, że siła i sukces ZHP w tamtych czasach były w jakiejś części zasługą również „Świata Młodych”, a wraz z nim i redaktora hm. Staszka Borowieckiego, który w pamięci tych, którzy go znali, pozostanie na zawsze jako człowiek życzliwy, uśmiechnięty, pogodny i skromny.

– W sali kominkowej Głównej Kwatery w Warszawie odbył się kurs trenerski programów „Dobrze być sobą” i „Bądź sobą, działaj!” (Train The Trainers „Free Being Me” + „Action on Body Confidence”), opracowanych przez WAGGGS. Uczestniczki i uczestnicy zdobywali wiedzę i umiejętności, jak dbać o to, aby każda osoba mogła być w pełni sobą bez względu na to, jak wygląda. W spotkaniu uczestniczyły członkini Komitetu Światowego WAGGGS hm. Monika Dreik i komisarka zagraniczna ZHP phm. Aniela Radecka. Programy dostępne są w Centralnym Banku Pomysłów ZHP.

24–26 listopada 2023

W Warszawie odbyły się warsztaty instruktorskie zorganizowane przez Harcerską Szkołę Ratownictwa. W sobotę uczestnicy warsztatów od rana pracowali nad dalszą wizją szkoły, po południu odbyło się podsumowanie pracy dotychczasowego i wybory nowego szefostwa HSR, wieczorem zajęcia integracyjne, a w niedzielę – różnorodne zajęcia warsztatowe. Podczas sobotniej zbiórki wyborczej instruktorzy HSR wybrali 7-osobowe Szefostwo HSR. Nową szefową HSR została phm. Marta Rybak z Chorągwi Śląskiej (Hufiec Żory).

25 listopada 2023

Uroczystą galą i balem Chorągiew Białostocka podsumowała V Plebiscyt Instruktorski „Uskrzydleni”. Spośród 40 nominowanych wybrano

zwycięzców w 8 kategoriach. Oto zwycięzcy: „Doświadczone drużynowy” – pwd. Natalia Walko, Hufiec Sokółka, „Lider zespołu” – hm. Agnieszka Fiedorczuk, Hufiec Białystok, „Opiekun próby instruktorskiej” – hm. Aleksandra Gajewska, Hufiec Białystok, „Wsparcie wychowawcze” – pwd. Julia Rutkowska, Hufiec Kolno, „Wsparcie organizacyjne” – phm. Anna Gawlińska, Hufiec Suwałki, „Senior w działaniu” – phm. Witold Kossakowski, Hufiec Biebrzański w Grajewie, „Wsparcie drużynowego” – hm. Bożena Zaniewska, Hufiec Sokółka, „Ambasador harcerstwa” – Andrzej Józef Nowak. Gościem gali była naczelniczka ZHP hm. Martyna Kowacka.

25–26 listopada 2023

W Warszawie na piątej zbiórce w kadencji 2022–2026 obradowała Rada Naczelna ZHP. Relację zamieściliśmy w nr. 12/2023 „Czuwaj”.

1–3 grudnia 2023

W Paryżu odbył się 4 Światowy Skautowy Kongres Edukacyjny (4th World Scout Education Congress) – międzynarodowe wydarzenie dla członków zarządów organizacji skautowych, na którym omawiane są najnowsze trendy w metodach edukacyjnych. W tym roku rozmawiano m.in. o kształtowaniu sprawiedliwego i równego świata, wspieraniu przywództwa młodzieży i partnerstw międzypokoleniowych, rozwoju w cyfrowym świecie i edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W kongresie brało udział ponad 400 osób – w tym naukowcy, edukatorzy, liderzy opinii i partnerzy. Delegacja ZHP uczestniczyła w składzie: naczelniczka hm. Martyna Kowacka, jej zastępczyni hm. Anna Pospieszna, przedstawicielki Rady Naczelnej hm. Lucyna Czechowska i hm. Patrycja Gołębiowska, przedstawiciele Wydziału Zagranicznego GK – komisarz zagraniczny hm. Mateusz Janik i hm. Diana Chmielewska. Hm. Agnieszka Siłuszek była jedną z liderek zespołu koordynującego kongresu.

2–3 grudnia 2023

W Ośrodku Chorągwi Stołecznej w Starej Dąbrowie odbyła się Żeglarska Konferencja Szkoleniowa ZHP. Czyt. na str. 28–29.

5 grudnia 2023

Odbyło się ostatnie w roku 2023 kwartalne spotkanie pełnomocniczek i pełnomocników komendantów chorągwi ds. zagranicznych (online). Rozmawiano m.in. o Betlejemskim Świecie Pokoju, Światowym Skautowym Kongresie Edukacyjnym, przygotowaniach do Jamboree 2027, DMB 2024, poradniku dla pełnomocników oraz przedsięwzięciach zagranicznych Związku – Światowym Zlocie Wędrowników (World Moot), wspólnym wydarzeniu WOSM i WAGGGS The Academy, które odbędzie się w Krakowie, oraz Zlocie Intercamp w Świeradowie-Zdroju. Spotkanie prowadził hm. Wojciech Puchacz.

Betlejemskie Światło Pokoju

W tym roku akcji przekazywania Betlejemskiego Światła Pokoju w Polsce towarzyszyło hasło „Czyńmy Pokój”. Była to zachęta do refleksji nad tym, czym jest pokój – pokój na świecie, brak konfliktów zbrojnych, ale także pokój w nas – harmonia wewnętrzna, w której jednostka odnajduje równowagę ze sobą i innymi ludźmi.

8–10 grudnia 2023

Jak co roku w grudniu Zakopane gościło uczestników Złotu Betlejemskiego. 3000 harcerzek i harcerzy z całej Polski przybyło, aby wziąć udział w uroczystości powitania Betlejemskiego Światła Pokoju w Polsce. Relacja na następnych stronach.

10 grudnia 2023

Podczas mszy świętej w Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej naczelniczka ZHP hm. Martyna Kowacka odebrała Betlejemskie Światło Pokoju od delegacji słowackich skautów, a następnie przekazała je przedstawicielom wszystkich chorągwi ZHP. Tego samego dnia Betlejemski Ogień trafił

do Schroniska Głodówka, gdzie podczas mszy świętej w miejscowej kaplicy odebrały go kolejne delegacje harcerskie z różnych stron kraju. Sztafeta BŚP dotarła też do Krakowa i na Jasną Górę. Chorągiew Krakowska spotkała się na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu, gdzie odbył się apel harcerski, po nim – msza w katedrze, a następnie przemarsz na Rynek Główny, gdzie pod wieżą Ratuszową symboliczny lampion z Betlejemskim Światłem Pokoju przekazany został przez komendanta chorągwi wiceprezydentowi miasta. Chorągiew Śląska zaś wieczorną mszą świętą w Kaplicy Jasnogórskiej, na której powitała Betlejemskie Światło Pokoju, zakończyła dwudniowy zlot w Częstochowie wypełniony grami, wydarzeniami kulturalnymi i zwiedzaniem Sanktuarium.

11 grudnia 2023

W Zgorzelcu, na Moście Staromiejskim, harcerki i harcerze zgorzeleckiego hufca ZHP przekazali Betlejemskie Światło Pokoju burmistrzom bliźniaczych miast – polskiego Zgorzelca i niemieckiego Görlitz.

12 grudnia 2023

Betlejemskie Światło Pokoju trafiło na Litwę. W harcówce nad Zalewem Arkadia harcerki i harcerze Hufca ZHP Suwałki im. Tadeusza Lutostańskiego z komendantką hufca hm. Agnieszką Jasielon spotkali się z kilkunastoosobową delegacją ZHP na Litwie i litewskich skautów z Wilna, Kowna

i Mariampola. Po uroczystym przekazaniu Światła, w którym uczestniczyli też przedstawiciele suwalskiego samorządu, harcerze i skauci podzielili się opłatkiem, złożyli sobie życzenia, śpiewali kolędy i wymienili się skromnymi podarkami.

13–14 grudnia 2023

Betlejemskie Światło Pokoju zapłonęło w Parlamencie RP. W środę 13 grudnia naczelniczka hm. Martyna Kowacka wraz ze swoim zastępcą hm. Bartoszem Bednarczykiem i patrolem Ambasadorów Światła podczas posiedzenia Senatu przekazała Betlejemski Ogień na ręce marszałkini Małgorzaty Kidawy-Błońskiej. Dzień później w gmachu Sejmu Betlejemski Ogień został wręczony marszałkowi Sejmu Szymonowi Hołowni. – *Bardzo wam dziękuję, że przynieśliście tutaj to Światło i przypomnieliście nam w tych niespokojnych czasach, jak bardzo potrzebujemy pokoju* – powiedział Marszałek. – *Przychodźcie tu co roku ze Światłem i co roku przypominajcie nam wszystkim, całemu Sejmowi, tym, którzy nas wybrali, że światło jest silniejsze niż ciemność, że dobro jest silniejsze od zła, i że otwartością, uśmiechem, gościnnością możemy zrobić dużo więcej niż przy pomocy pięści, agresji, obrażania się czy braku gościnności.*

15 grudnia 2023

– W Pałacu Prezydenckim, w obecności przedstawicieli organizacji harcerskich objętych patronatem Prezydenta RP, Naczelniczka

razem z zuchami Moniką i Stasiem przekazała Betlejemskie Światło Pokoju na ręce prezydenta Andrzeja Dudy i Agaty Kornahauser-Dudy. Para prezydencka podziękowała harcerkom i harcerzom za służbę, oddanie Ojczyźnie i bliźniemu, za zaangażowanie w pomoc Ukrainie i za wspieranie kombatanów oraz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Złożyła też świąteczne życzenia. W uroczystości brał udział przewodniczący ZHP hm. Krzysztof Pater. – *Od mszy świętej w katedralnym kościele św. Franciszka Ksawerego w Grodnie Betlejemskie Światło Pokoju rozpoczęło swoją podróż po Białorusi, która kontynuowana była przez skautów z katolickich parafii Grodna, Mińska, Żodzina, Połocka i Iwieńca. Dzień później trafiło też do stolicy Polesia – Pińska, a także do innych miejscowości obwodu brzeskiego.*

19 grudnia 2023

– Delegacja z naczelniczką hm. Martyną Kowacką gościła w Betlejemskim Światłem Pokoju w Urzędzie Rady Ministrów, gdzie podczas pierwszego w tej kadencji posiedzenia nowego rządu przekazała Światło na ręce premiera Donalda Tuska. – *Mam nadzieję, że w każdym polskim domu wszyscy będą w stanie pomyśleć o tym, że pokój, szczęście, radość, miłość będą nam towarzyszyć nie tylko w wigilię, nie tylko w święta, ale też przez kolejne dni i lata* – powiedział Premier. – Na przejściu granicznym Budomierz-Hruszew nastąpiło

przekazanie Betlejemskiego Światła Pokoju mieszkańcom Rejonu Lwowskiego i Jaworowskiego w Ukrainie. W uroczystości wzięli udział polscy harcerze z Hufca Jarosław i Hufca Lubaczów, ukraińscy skauci z organizacji „Płast” oraz przedstawiciele lokalnych władz: z Polski – powiatów jarosławskiego i lubaczowskiego, z Ukrainy – rejonu jaworowskiego i lwowskiego, duchowni i zespoły artystyczne. Przekazanie Światła poprzedziła wspólna modlitwa polskich i ukraińskich duchownych, a spotkanie zakończyło się kolędowaniem oraz składaniem sobie świątecznych życzeń, wśród których najgłośniej wybrzmiewało pragnienie pokoju.

•••

Sztafeta Betlejemskiego Światła Pokoju trwała do Świąt Bożego Narodzenia. W Warszawie Płomień Pokoju zapłonął też u byłych prezydentów RP: Bronisława Komorowskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego, zaś w Gdańsku – u Lecha Wałęsy. Trafił do ministerstw, urzędów i instytucji, z którymi współpracuje ZHP. Tak było w całej Polsce – od Bieszczad do Szczecina, od Zgorzelca do Suwałk, od Krakowa do Gdańska przez Warszawę, Poznań, Toruń... Duże miasta, małe miasteczka i wioski. Otrzymali go prezydenci miast i wojewodowie, burmistrzowie i wójtowie, trafił do kościołów różnych wyznań chrześcijańskich, domów pomocy społecznej, domów seniora, szpitali i na wigilijne stoły rodzin w całej Polsce.

ZŁOT BETLEJEMSKI 2023

W grudniu 2023 r. Zakopane ponownie zamieniło się w zimową stolicę harcerstwa. Na Złot Betlejemski przyjechało ponad 3 tysiące zuchów, harcerzy i instruktorów z 16 chorągwi ZHP. Najliczniejsza delegacja przybyła z Chorągwi Lubelskiej – aż 403 osoby, następną była Mazowiecka (395 osób) i Stołeczna (355 osób).

ROZPOCZYMYMY

Program zlotowy rozpoczął się w piątek 8 grudnia od uroczystego apelu na Dolnej Równi Krupowej. Był to pierwszy apel od wielu lat, a przy okazji dobra okazja, żeby podziękować partnerom, którzy od wielu lat wspierają ZHP w organizacji wydarzenia. Naczelniczka ZHP wyróżniła Srebrną Odznaką Ruchu Przyjaciół Harcerstwa Urząd Miasta Zakopane, Starostwo Tatrzańskie, Zakopiańskie Centrum Edukacji, Muzeum Tatrzańskie, Zakopiańskie Centrum Kultury, Tatrzańską Agencję Rozwoju, Promocji i Kultury, Narodowe Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem oraz Sanktuarium Najświętszej Rodziny w Zakopanem. To dzięki ogromnemu wsparciu i zaangażowaniu naszych partnerów możemy organizować tak bogaty programowo zlot.

Po apelu uczestnicy mieli możliwość obejrzenia pokazu malowania piaskiem. Zaproszona artystka przy dźwiękach muzyki namalowała sceny związane z historią Betlejemskiego Światła Pokoju. Od momentu wymyślenia akcji przez Austriackie Radio i Telewizję, przez odpalania płomienia w Grocie Narodzenia Pańskiego w Betlejem, transport ognia samolotem do Wiednia, ekumeniczną uroczystość wraz z przekazaniem euro-

pejskim organizacjom skautowym, przekazanie Światła pomiędzy Słowakami a Polakami, aż po rozprzestrzenienie się go na całą Polskę i poza jej granice.

Równoległe do tych aktywności pracowało zlotowe biuro, które wydawało patrolom wyprawki z materiałami do gry miejskiej, pamiątkowymi znaczkami, odbłaskami, świecami Caritas, czapkami ZHP i drewnianymi bombkami. Patrole otrzymały też specjalnie przygotowaną grę karcianą „W głowie się nie mieści” – grając w nią, uczestnicy mogli poznać emocje towarzyszące nam w codziennych sytuacjach.

DZIEŃ AKTYWNOŚCI PROGRAMOWYCH

Sobota była dniem pracy programowej. Od samego rana ruszyły gry miejskie. W tym roku zostało przygotowanych aż 6 różnych tras, a na nich wędrowki, gry punktowe, zajęcia warsztatowe i punkty zdalne oparte na grze mobilnej. Podczas wędrowek patrole wykonywały przeróżne zadania zręcznościowe, manualne, logiczne, plastyczne. Harcerki i harcerze mieli okazję odwiedzić filie Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, Centrum Edukacji Przyrodniczej Tatrzańskiego Parku Narodowego, wędrować po szlakach TPN i spotkać się z góralami. Odkrywali kulturę i architekturę Podhala, gwarę góralską, lokalne tradycje i zwyczaje. Poznali też osoby szczególnie zasłużone dla Zakopanego, wybitnych sportowców oraz postać Jadwigi Zamoyskiej – jednej z patronek roku 2023 (trasa dofinansowana przez Fundację Lotto).

W ramach zadania przedzlotowego uczestnicy mieli przygotować pocztówkę ze swojej miejscowości. Podczas gier miejskich wymieniali się pocztówkami z innymi patrolami, poznając nowe środowiska harcerskie i miejsca ich zamieszkania.

Po grach na zuchy i harcerzy czekało miasteczko złotowe na Dolnej Równi Krupowej. Było to centrale miejsce zlotu, a w nim wiele ciekawych aktywności. Uczestnicy mogli wziąć udział w symulacjach związanych z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, zobaczyć, jak wygląda wybuch poduszki powietrznej, jak zachowuje się ciało podczas wypadku przy niezapiętych pasach, sprawdzić zdolność koordynacji ruchowej za pomocą alkoholgli, spróbować swoich sił na symulatorze wypadku czy sprawdzić refleks na specjalnym urządzeniu. Dodatkowo zorganizowane zostały warsztaty z pierwszej pomocy przedmedycznej oraz pokazy ewakuacji poszkodowanego z samochodu i zabezpieczenia miejsca wypadku. Te zajęcia były możliwe do realizacji dzięki grantowi Fundacji Inter Cars. Były też punkty plastyczne i manualne – malowanie bombek, zajęcia z decoupage'u, gry logiczne. Miasteczko uzupełniały stanowiska naszych partnerów – DKMS, gdzie można było poznać ideę bycia dawcą szpiku, oraz wojska – tu przy użyciu okularów wirtualnej rzeczywistości można było pilotować myśliwiec. W miasteczku na uczestników czekała też ciepła herbata i wojskowa grochówka. Przez cały czas ze zlotowej sceny prowadzone były animacje, gry, konkursy i zabawy grupowe. Wspólne aktywności zakończył koncert zespołu Wszyscy Byliśmy Harcerzami. Przy dźwiękach muzyki i słowach znanych piosenek wszyscy bawili się wesoło.

PRZEKAZANIE ŚWIATŁA

Ostatnim i kulminacyjnym dniem Zlotu Betlejemskiego była niedziela. Od samego rana patroli zaczęły gromadzić się w Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem. To tam spotkali się harcerze i skauci słowaccy podczas mszy świętej z przekazaniem Betlejemskiego Światła Pokoju. Podczas mszy piękne kazanie o pokoju wygłosił ks.

hm. Tomasz Kozłowski, a tuż po nim naczelniczka ZHP hm. Martyna Kowacka odebrała z rąk słowackich skautów Betlejemskie Światło Pokoju. Światło rozświetliło 17 lampionów chorągwi dla każdej przybyłej delegacji.

Druga msza święta z przekazaniem BŚP odbyła się w schronisku na Polanie Głodówka. W pięknej zimowej aurze, przy dźwiękach gitary, w kaplicy pw. św. Piotra i Pawła płomień Betlejemskiego Światła Pokoju został przekazany harcerzom i harcerkom, a następnie powędrował z nimi we wszystkie regiony Polski.

Zlot Betlejemski nie odbyłby się bez zaangażowania prawie 100 wolontariuszy. To ich ciężka praca – od setek godzin pisania koncepcji, scenariuszy gier, projektów dotacyjnych, tworzenia dokumentacji imprezy masowej, zdobywania potrzebnych pozwoleń i opinii, przez tysiące maili i telefonów do patroli i partnerów, aż po ciężką fizyczną pracę na miejscu zlotu, pozwoliła sprawnie zorganizować zlot dla tylu tysięcy odbiorców. Serdecznie im to dziękuję!

HM. MACIEJ SZCZĘSNY

KOMENDANT ZLOTU BETLEJEMSKIEGO 2023

ZDJĘCIA: MATYLDA HOJNOR

WORLD ASSOCIATION
OF GIRL GUIDES
AND GIRL SCOUTS

DZIEŃ MYŚLI BRATERSKIEJ 2024

NASZ ŚWIAT, NASZA **POMYŚLNA** PRZYSZŁOŚĆ

Środowisko i globalne ubóstwo

W tym roku Dzień Myśli Braterskiej obchodzić będziemy po raz 98! Przypomnijmy, jak to się zaczęło. Idea Dnia Myśli Braterskiej narodziła się w 1926 r. na 4. Międzynarodowej Konferencji Skautek w Camp Edith Macy (współczesna nazwa – Edith Macy Conference Centre) w Nowym Jorku w Stanach Zjednoczonych. Delegatki postanowiły każdego roku myśleć o innych skautkach – światowy ruch skautek rozprzestrzenił się i miał coraz większy wpływ na wychowanie młodych kobiet na świecie. Tak powstał pomysł Dnia Myśli (Thinking Day), podczas którego skautki miały otaczać myślą i troską swój ruch oraz potencjał, jaki w nim tkwi.

Potrzebna jeszcze była data – długo się nad nią nie zastanawiano – wybrano 22 lutego – dzień urodzin dwóch osób kluczowych dla światowego skautingu i guidingu – założyciela skautingu Roberta Baden-Powella i jego żony Olave Baden-Powell – naczelnej skautki świata. Oboje urodzili się 22 lutego – Robert w roku 1857, a Olave w 1889. Od tej pory organizacje skupione w WAGGGS celebryją to święto – obecnie pod nazwą World Thinking Day. Warto wspomnieć, że organizacje należące do WOSM obchodzą je jako Founder's Day – Dzień Założyciela. W Polsce przyjęła się nazwa Dzień Myśli Braterskiej.

Od 1932 r. świętowaniu DMB towarzyszy akcja zbierania „grosików” – środków na Fundusz Dnia Myśli (World Thinking Day Fund).

Pieniądze przeznaczane są dla organizacji członkowskich w tych krajach, gdzie pomoc jest najbardziej potrzebna, aby móc rozwijać ruch skautowy i społeczeństwo obywatelskie. Wykorzystywane jest też w sytuacjach kryzysowych – podczas wojen czy kataklizmów. Pieniądze nie są po prostu zbierane w czasie kwest, ale pozyskiwane np. ze sprzedaży własnoręcznie wykonanych przez skautki wypieków lub skautowych gadżetów. Pomysłów na zarabianie na fundusz skautki mają wiele.

W tym roku także możecie przekazać darowiznę na Fundusz DMB. Macie dwie możliwości, aby wysłać swoje datki:

- **drogą organizacyjną** – w tym celu skontaktujcie się w pierwszej kolejności ze swoim hufcem, aby zorientować się, czy pomoże wam przekazać środki do WAGGGS lub
- **bezpośrednio do WAGGGS** – za pomocą karty kredytowej, przelewu bankowego albo online – szczegóły pod tym kodem QR:

Zachęcamy wszystkie środowiska, aby włączyły się do tej ogólnoswiatowej akcji i przekazały symboliczne „grosiki” na rzecz tych, którzy potrzebują pomocy.

„NASZ ŚWIAT, NASZA PRZYSZŁOŚĆ”

Jak co roku, tak i w lutym 2024 r. WAGGGS proponuje realizację propozycji programowej przygotowanej z okazji Dnia Myśli Braterskiej. Pamiętajcie, że jest to przede wszystkim inspiracja do przeprowadzenia zbiórki, materiał do wykorzystania podczas uroczystego kominka z okazji DMB czy – dla tych, którzy mają w tym czasie ferie zimowe – zajęć na biwaku czy zimowisku. Treści w niej są uniwersalne, ale przy niektórych zadaniach znajdziemy wskazówki dotyczące modyfikowania ćwiczeń w zależności od grupy metodycznej. Realizacja zadań propozycji programowej pomoże wesprzeć zuchy w zdobywaniu kolejnych gwiazdek i tropów zuchowych, a harcerki i harcerzy w zdobywaniu odpowiednich dla ich metodyki stopni, sprawności, tropów, wyzwań czy znaków służb. **Po wykonaniu określonych zadań możecie zdobyć plakietkę DMB 2024 (formularz do wypełnienia przez drużynowego).**

Od 2022 r. w ramach trzyletniego cyklu tematycznego „Nasz świat, nasza przyszłość” w Dniu Myśli Braterskiej wyruszamy wraz z WAGGGS w ekscytującą podróż, aby poznawać i zgłębiać kwestie związane ze środowiskiem naturalnym przez pryzmat równości płci, pokoju i globalnego ubóstwa. To trzyletnia podróż skautek i skautów z całego świata, którzy mogą stać się świadomymi ekologicznie liderkami i liderami w swoim życiu i zachowaniu oraz w życiu swoich społeczności. Co roku temat był rozbudowywany, skauci i skautki zgłębiali powiązania pomiędzy środowiskiem a innymi globalnymi problemami.

Temat propozycji w roku 2022 brzmiał „**Nasz świat, nasza równa przyszłość. Środowisko i równość płci**” („Our World, Our Equal Future. The environment and gender equality”). Zaproponowane zadania służyły poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, jak kwestie środowiskowe i zmiany klimatyczne dotyczą w szczególności dziewczęta i kobiety. Jaki wpływ na środowisko ma ich praca i jak kwestie środowiskowe wpływają na dziewczęta i kobiety – zrozumienie tego jest niezbędne, by wprowadzać pozytywne zmiany w świecie.

Tematem roku 2023 był „**Nasz świat, nasza bezpieczna przyszłość. Środowisko i pokój**” („Our World, Our Peaceful Future. The environment and peace”). Tym razem skautki i skauci zastanawiali się, jak można uczyć się od natury i współpracować z nią, aby stworzyć bardziej pokojową i bezpieczną przyszłość dla dziewcząt i chłopców na całym świecie. Spoglądali na rolę, jaką zmiany klimatyczne odgrywają w zakłócaniu globalnego pokoju i bezpieczeństwa, a następnie wyciągali wnioski, by wspólnie budować zrównoważony i bezpieczny świat.

W tym roku hasłem przewodnim Światowego Dnia Myśli Braterskiej jest „**Nasz świat, nasza pomyślna przyszłość. Środowisko i globalne ubóstwo**” („Our World, Our Thriving Future. The environment and global poverty”). Zastanowimy się, jak nasze działania i codzienne nawyki wpływają na środowisko i zasoby, z których korzystamy. W ten sposób oso-

by realizującą propozycję rozwiną swoją wiedzę na temat ekologii, zdobędą nowe umiejętności i wyobrażą sobie, jak mogłby wyglądać bardziej zrównoważony świat, w którym każdy ma szansę na pomyślną przyszłość. Pomyślna przyszłość ma być dla każdej osoby miejscem, w którym może ona rozwijać swój potencjał, zaspokoić swoje potrzeby i której prawa są przestrzegane i szanowane.

Ważną kwestią w budowaniu pomyślnej i stabilnej przyszłości są konsekwencje zmian klimatu i zapobieganie im, a także właściwe gospodarowanie odpadami i recykling, dzięki któremu mądrze odzyskujemy surowce i zmniejszamy popyt na wytwarzanie kolejnych produktów. Zwłaszcza tych, do których wyprodukowania zużywa się duże ilości wody, co ma niezwykle szkodliwy wpływ na środowisko. Ćwiczenia z propozycji mają za zadanie uświadomić nam, jak ważna jest segregacja odpadów i właściwe ich przetwarzanie oraz jakie są konsekwencje, kiedy tego nie robimy. Wirtualnie odwiedzamy zakład przetwórstwa odpadów założony przez aktywistkę i liderkę zmian z Gambii Isatou Ceesay, aby spróbować swoich sił w segregacji i pomysłach na nowe zastosowanie rzeczy już wyprodukowanych.

Propozycja programowa podzielona jest na trzy części:

- Część I – wiedza o środowisku – zuchy, harcerki i harcerze dowiedzą się, jak za pomocą innowacji i nowych technologii można rozwiązywać kwestie środowiskowe, jak wygląda globalny postęp, który dokonuje się w celu ochrony, recyklingu lub ponownego wykorzystania zasobów oraz zmniejszania wpływu na środowisko.
- Część II – ćwiczenie umiejętności związanych z ochroną środowiska, m.in. potrzebnych do radzenia sobie z negatywnymi uczuciami związanymi ze zmianami klimatu, a także związanych z terenoznawstwem i orientacją w terenie, które mogą okazać się przydatne w sytuacji kryzysowej w przyszłości.
- Część III – to odkrywanie, w jaki sposób możemy pozytywnie wpływać na środowisko.

sko i na to, jak świat będzie wyglądał w przyszłości. Uczestnicy zajęć wykorzystają swoją kreatywność, aby wyobrazić sobie pomyslną przyszłość dla naszego świata. Poprzez wspólne tworzenie i refleksję zgłębią, jak możemy pozytywnie przyczynić się do poprawy stanu środowiska naturalnego.

W każdej z części znajdziemy zadania i materiały pomocnicze do ich zrealizowania dla młodszych i starszych. Podstrona o DMB 24 w intranecie ZHP: <https://bit.ly/DMB-2024>. Oto przykładowe zadania.

Tłumaczenia tegorocznej i poprzednich propozycji programowych WAGGGS na język polski znajdują się w Centralnym Banku Pomysłów. Propozycje mogą być realizowane zarówno przy okazji zbiórek 22 lutego, jak i w pracy śródrocznej z drużyną czy gromadą. Korzystajmy z nich podczas przygotowywania aktywności i zajęć związanych z Celami Zrównoważonego Rozwoju, zmianami klimatu, globalnymi wyzwaniami i ich wpływem na życie dziewcząt i chłopców na całym świecie, także w Polsce.

Aby być na bieżąco z tegorocznymi inicjatywami na Dzień Myśli Braterskiej, warto dołączyć do wydarzenia na portalu Facebook „Dzień Myśli Braterskiej 2024”: <https://www.facebook.com/events/2472673252902844>.

W tym roku stworzyliśmy też specjalne miejsce w naszym harcerskim intranecie, gdzie zgromadziliśmy inspiracje dla drużyn i gromad nawiązujące do Dnia Myśli Braterskiej: <https://gkzhp.sharepoint.com/SitePages/DMB-2024.aspx>

PHM. ANIELA RADECKA
KOMISARKA ZAGRANICZNA ZHP

MŁODSI

Szkodliwe czy pomocne?

20 minut

RODZAJ:
Dyskusja

MATERIAŁY:
Kartki ze stwierdzeniami, które są „szkodliwe” lub „pomocne” dla planety.

ZADANIE:
Podczas tego ćwiczenia zdecydujcie, czy zestaw stwierdzeń jest „szkodliwy” czy „pomocny” dla naszej planety i jej przyszłości oraz omówcie swoje pomysły na działania, które przyniosą pozytywne zmiany. Pomyślcie o rzeczach, które zrobiliście lub moglibyście zrobić, aby dbać o nasze środowisko i troszczyć się o nie.

WSKAZÓWKÓWKA DLA DRUŻYNOWEGO:
Przeczytaj zestaw stwierdzeń i dostosuj je do zainteresowań i wiedzy członkiń i członków drużyny.

1. Zanim zaczniemy wykonywać zadanie, podzielcie się na patrol. Ustawcie się w nich obok siebie wzdłuż linii, gotowi do rozpoczęcia zadania.
2. W pierwszej rundzie drużyny losowo odczytują stwierdzenia z listy; jedno stwierdzenie kolejno dla jednego patrolu. Kiedy dany patrol usłyszy stwierdzenie skierowane do niego, musi określić, czy jest ono „pomocne” czy „szkodliwe” dla przyszłości naszej planety. Jeśli działanie jest pomocne, patrol wykonuje razem dwa kroki do przodu i krzyczy słowo „pomocne”. Jeśli jest to szkodliwe dla planety, wszyscy z patrolu wykonują wielki krok do tyłu i krzyczą słowo „szkodliwe”.
3. W kolejnej rundzie patroli mają 15 sekund na wymyślenie pozytywnego działania, które już wykonali lub mogą wykonać, aby zadbać o planetę. Pierwszy patrol, który będzie gotowy, podnosi rękę i krzyczy „pomocne”, następnie dzieli się swoim pomysłem na pozytywne działanie z pozostałymi i wykonuje dwa kroki do przodu. Wszystkie patroli
4. Powtórzcie kroki 2-3 co najmniej dwukrotnie i wykonajcie tyle rund, ile pozwolili wam czas. Na koniec gry zwyciężają ten patrol, który wykonał największą liczbę kroków do przodu.
5. Po zakończeniu gry przyjrzyjcie się działaniom uważanym za szkodliwe i omówcie sposoby zmiany tego negatywnego zachowania czy działania na pozytywne.

muszą się zgodzić, że to działanie jest pomocne, aby grupa mogła iść do przodu.

24

SZKODLIWE

POMOCNE

Pozostawianie odkręconego kranu z wodą	Sadzenie drzew
Marnowanie jedzenia	Ochrona zwierząt
Rzucanie śmieci na ulicę/chodnik	Zbieranie śmieci
Szkodliwy dym wydobywający się z kominów dużej fabryki	Ponowna wykorzystywanie rzeczy zamiast wyrzucania ich
Bрудna woda wpływająca do rzeki	Uprawa własnych warzyw
Używanie jednorazowych naczyń	Butelki wielokrotnego użytku na wodę
Korek drogowy, w którym w każdym samochodzie jest tylko jedna osoba	Jazda na rowerze zamiast podróżyownia samochodem
Plastik unoszący się w oceanie	Wspólne podróże samochodem (carsharing)
Wycinka drzew	Zakładanie schronisk dla zwierząt
Zakupy jedzenia na wynos w jednorazowych plastikowych pojemnikach	Niekupowanie rzeczy w plastikowych opakowaniach
Używanie rzeczy tylko raz i wyrzucanie ich	Uprawianie i podlewanie kwiatów
	Zazielenianie przestrzeni w miastach
	Naprawianie zepsutych rzeczy, w tym zabawek

Tak, to prawda. Już niedługo każdy zuch będzie miał imieniny. Zuch te wyjątkowe imieniny może mieć jeden raz w życiu, bo są one obchodzone raz na 4 lata, czyli 29 lutego, w roku przestępnym. I taki jest rok 2024. Dlatego w każdej gromadzie można zorganizować zuchową radosną uroczystość.

CZY WARTO?

Tak, na pewno tak. Takie imprezy są potrzebne dzieciom, ale także rodzicom i zuchowej kadrze. Zorganizujecie zabawę w gromadzie? Świetnie. W szczepie lub związku drużyn? Bardzo dobrze. A może dla wszystkich gromad hufca? Wspaniale. Zależy od tego, jakie macie plany na zuchowy bal. Może on odbyć się 29 lutego. A jeżeli gromada nie może się spotkać tego dnia? Nic nie stoi na przeszkodzie, by Imieniny Zucha odbyły się dzień wcześniej lub dwa dni później. Przecież zuchy na swoje własne imieniny zapraszają koleżanki i kolegów czasem w innym terminie.

IMIENINY W GROMADZIE

Piszemy tu o balu, ale przecież gromada w dniu swych imienin może pójść do kina albo na jakąś imprezę zorganizowaną przez specjalistyczną firmę. Jeżeli jednak zdecydowaliście się na imieniny w trakcie zbiórki, nie zapomnijcie o torcie.

Krojenie tortu to najważniejsza część zbiórki! Gry, zabawy, taniec, konkursy są oczywiście ważne, ale bez tortu (pewnie upieczonego przez któregoś z zaprzyjaźnionych rodziców) imienin być nie może!

W tym roku Referat Zuchowy Chorągwi Mazowieckiej przygotował z okazji Imienin Zucha propozycję programową składającą się z 4 zbiórek – **można z tych pomysłów skorzystać!**

IMIENINY W SZCZEPIE

Do organizacji imprezy warto namówić zaprzyjaźnioną drużynę harcerską. Wymyślenie gier, zabaw a później przeprowadzenie ich to dla zastępów harcerskich czy starszoharcerskich świetne zadanie. Często w drużynach nie wiemy, jak autentycznie pełnić służbę, a tu otwiera się ogromne pole do działania na rzecz młodszych kolegów i koleżanek. Harcerze niedawno byli w wieku zuchowym i na pewno wymyślą ciekawe zabawy.

IMIENINY W HUFCU

To poważne zadanie dla namiestnictwa zuchowego, a może całej komendy hufca. Jak taki hufcowy zuchowy bal może być zorganizowany, przeczytacie obok.

Ale hufcowa impreza może mieć też inny charakter, Cztery lata temu zuchy z Trzebnicy zaproszone zostały do Parku Wodnego „Zdrój”, gdzie do woli mogły korzystać z oferowanych tam atrakcji. Po wodnych szaleństwach przyszedł czas na pyszny tort i prezenty dla każdej gromady. W Hufcu Bydgoszcz wszystkie gromady spotkały się w Centrum Zabaw Rodziny „Family Park”, gdzie profesor Ciekawski przygotował dla nich niesamowite eksperymenty. Były też konkursy, zabawy i tańce. No i oczywiście urodzinowy tort. Hufiec Kraków – Nowa Huta nagrał z udziałem zuchów filmik o historii ruchu zuchowego, a zuchy z Hufca Ziemi Mikołowskiej w świat magii i czarów wprowadził zaproszony na zuchowe święto iluzjonista.

IMIENINY W ZHP

Wydział Zuchowy szykuje kilka niespodzianek. Szukajcie informacji na Facebooku Zuchy i na stronie wydziału. Warto będzie z tych propozycji skorzystać.

Można też zajrzeć do Centralnego Banku Pomysłów i wykorzystać propozycję z poprzednich Imienin Zucha: z 2016 r. i z 2020 r.

HM. ADAM CZETWERTYŃSKI

IMIENINY ZUCHA W HUFCU GDYNIA

W naszym hufcu będzie to bal w Akademii Wszystkich Bajek. Razem z metodykami zuchowymi hufca musieliśmy wziąć pod uwagę tropy, które w tym czasie będą zdobywać gromady. Bo zawsze pamiętamy, że zabawa w kogoś lub w coś jest najważniejsza. Dodatkowo chcieliśmy, żeby każda gromada zaprezentowała się i pokazała swoją obrzędowość. Całe spotkanie dodatkowo musiało być zgodne z zuchowymi formami pracy. Nasz bal musi odbyć się w budynku hufca i bardzo chcieliśmy, by w jego organizację zaangażowało się jak najwięcej instruktorów i instruktorek z naszego środowiska.

„Oceanograf”, „twórca rękodzieła”, „narnijczyk”, „mistrz emocji” to tropy, które uwzględniliśmy, przygotowując program balu. Połączyliśmy je z obrzędowością gromad: „Źródłanych elfów”, „Misiaczków szczęśliwców”, „Arturjan” i „Zefirków”. W balu weźmie udział około 100 zuchów. Zaczniemy od utworzenia szóstek zadaniowych, w których znajdują się zuchy z różnych gromad. Chodzi nam o to, żeby gromady i zuchy się poznały i zintegrowały. 10 zespołów dotrze do 10 miejsc, gdzie przeżyją niezapomniane przygody.

Na jednym z punktów zuchy będą tworzyć wiatr zefir w trakcie wykonywania odpowiednich ruchów tanecznych. W wielkim teatrze będą pokazywać historię z niezwykłych ksiąg. Razem z Merlinem wykorzystają moc kolorów, by stworzyć niesamowite, magiczne eliksiry. Odwiedzą również w kuchni Bunię i razem z Gummisiami upieką i przyozdobią babeczki, które będą tortem dla każdego zucha. Ten punkt poprowadzą niezastąpione drużyny seniorki z naszego hufca. Czy uczestniczyliście kiedyś w „Gawędzimy 5D”? Nasze zuchy będą brały udział w tej niesamowitej gawędzie, która będzie poruszać wszystkie ich zmysły. Jedno z pomieszczeń w hufcu zamienimy w zamek, by obronić nasz świat przed smokami, które do nas lecą. Zuchy również zostaną zamknięte w pokoju, gdzie będą musiały rozwiązać zagadki, by wydobyć się z głębin oceanu. Na jednym z punktów wykorzystamy instrumenty, które zuchy będą musiały przygotować przed imprezą. Będą śpiewać, grać, a do tego łączyć się wirtualnie z innym bale zuchowym w drugim końcu Polski. Pożytecznymi pracami będą małe karmniki dla ptaków, które rozwieszane zostaną w okolicy naszego hufca. Zuchy będą też tworzyć sztukę niecodzienną. Będą rzucać różnymi przedmiotami, takimi jak gąbki, ściereczki, mydełka, szyszki zanurzone w farbach i tworzyć różne kompozycje na wielkich arkuszach papieru. Na dodatek będą musiały wymyślić, co na tych arkuszach widać. Już 29 lutego odbędzie się nasz bal.

A jak wy będziecie świętować Imieniny Zucha? Nie zapomnijcie pochwalić się na Zuchowej fali inspiracji, prześlijcie do Wydziału Zuchowego swoje materiały, zdjęcia na profilu facebookowym Zuchy. Raz na 4 lata każdy zuch ma swoje imieniny!

PHM. ADRIAN ŁUKASZEWSKI

Wraz z nadejściem nowego roku wielu z nas podejmuje tzw. postanowienia noworoczne, które mają określić nasze cele i ukierunkować nas w dalszym życiu. W końcu człowiek ciągle się uczy, a świat pędzi do przodu. Bezczylnie stanie w miejscu równoznaczne jest z cofaniem się, a tego należy unikać. Dlatego zastanówmy się, co chcemy osiągnąć w tym roku i zrobimy krok do przodu. Czy otworzymy się na kolejne ekscytujące doświadczenia i nieznane nam dotąd kultury, znajdziemy ciekawe pole służby, a może pokażemy naszym podopiecznym zupełnie nowe, inne spojrzenie na skauting i zawarte w nim uniwersalne wartości? Jeśli któraś z tych opcji brzmi jak idealny instruktorski cel na rok 2024, zapnijcie pasy i przygotujcie się na dawkę niezwykłych emocji!

CZYM TAK WŁAŚCIWIE JEST INTERCAMP?

Intercamp to zlot skautów europejskich z wieloletnią tradycją – odbywający się od 1957 r.

co roku w weekend Zielonych Świątek. Jest to niesamowita przygoda, która nie tylko otwiera młodym ludziom nowe ścieżki rozwoju, ale zapoczątkowuje międzynarodowe przyjaźnie. Stanowi również okazję do przekroczenia własnych granic, stawiania sobie wyzwań, jak i pole do nieskończonych możliwości odkrywania samego siebie. Pomimo stałych elementów, które niezmiennie pojawiają się w programie, nie ma co przypisywać tej imprezie nudy i powtarzalności. Co roku zlot odbywa się w innym kraju, co nadaje każdej kolejnej edycji indywidualny charakter. Z pewnością Intercamp jest niezapomnianym doświadczeniem zarówno dla naszych podopiecznych, jak i dla nas — instruktorów.

JAK WYGLĄDA REJESTRACJA?

Każdy kraj ma ograniczoną pulę miejsc, zarówno dla patroli, jak i IST (International Service Team — grupa wolontariuszy dbających o prawidłowe funk-

cjonowanie zlotu, pomagających w przeprowadzaniu zajęć programowych)! Aby się zarejestrować, należy przede wszystkim zapoznać się z polskimi zasadami uczestnictwa w zlocie.

INTERCAMP 2024

W tym roku Polska ma zaszczyt być gospodarzem Intercampu. Nie jest to pierwsza taka okazja, ponieważ organizowaliśmy już zlot w roku 2015 w Nysie. Tegoroczna edycja odbędzie się w dniach 17–20 maja 2024 r. w Świeradowie-Zdroju. Jest to wyjątkowa i malownicza miejscowość położona w Górach Izerskich, znana przede wszystkim jako uzdrowisko. Miejsce to stało się ogromną inspiracją dla organizatorów – zwłaszcza położony w okolicach obszar programu Natura 2000 czy Park Ciemnego Nieba, gdzie nocą można zaobserwować tuziny gwiazd. Rozgwieżdżone niebo nad terenem zlotu będzie na pewno jednym z tych dobrych wspomnień, które, mamy nadzieję, zapadną w pamięć uczestników na długo.

CZEGO MOŻECIE SIĘ SPODZIEWAĆ?

Jeśli zdecydowaliście się zabrać swoją drużynę i przeżyć z nią wspólnie tę przygodę, możecie się spodziewać programu poszerzającego wasze horyzonty aż po gwiazdozbiory Kasjopei czy Oriona. Czekają na was stałe elementy, takie jak *potluck dinner*, czyli prawdziwa uczta dla naszych kubków smakowych, podczas której mamy okazję poznać kultury innych krajów poprzez jedzenie, ale także podzielić się naszymi rodzimymi potrawami z nowymi zagranicznymi przyjaciółmi. Weźmiecie również udział w wędrówce, która na pewno otworzy wam oczy na piękno natury, a także w służbie. Do tego wszystkiego dochodzi integracja, która będzie wam towarzyszyć przez cały zlot, zwłaszcza w czasie opracowanej przez zespół programowy wielkiej gry. Intercamp 2024 będzie dla was, jak i dla waszych harcererek i harcerzy, pozaziemską, kosmiczną wyprawą, opartą na eksploracji nieba, nieodkrytych dotąd części wszechświata, a także nauką i przestrogą przed negatywnym wpływem człowieka na środowisko. Dowiedzie się o problemach związanych z zanieczyszczeniem światłem oraz możliwościach i szansach wyeliminowania go.

Natomiast jeśli weźmiecie udział w zlocie jako IST, organizatorzy oferują Wam przede

wszystkim możliwość wymienia się swoimi przeżyciami i doświadczeniami z liderami skautowymi z całej Europy, nabywania nowych umiejętności, nawiązania ciekawych relacji, jak i podjęcia pewnej próby, jaką jest udział w procesie tworzenia i w samym wydarzeniu (bo przecież Intercamp nie mógłby się odbyć, gdyby nie ci wszyscy wolontariusze, pomagający organizatorom). To zdecydowanie ciekawe doświadczenie dla wszystkich instruktorów, którzy szukają pola służby, chcą poznać, jak pracują skauci w innych krajach czy też po prostu uwielbiają przygodę.

Myszę, że każdy instruktor ZHP powinien chociaż raz w swoim życiu spróbować otworzyć się na świat i doświadczyć tej niesamowitej więzi, jaka powstaje między uczestnikami zlotu. Jest ona wyczuwalna już pierwszego wieczoru, kiedy na terenie zlotu słychać śpiewy skautów i skautek, którzy, choć mówią w różnych językach, wychowywali się w zupełnie innych kulturach, są innego wyznania czy koloru

skóry, dogadują się ze sobą, jakby nic ich nie różniło. Pomimo wielu barier językowych łączą ich te same wartości. Sama byłam świadkiem rozmowy dwóch instruktorów, którzy choć potrzebowali pomocy tłumacza, byli w stanie rozmawiać ze sobą każdego wieczora jak najlepsi przyjaciele. Intercamp od tamtej pory kojarzy mi się z niesamowitą atmosferą pełną szacunku, tolerancji czy bliskości z naturą. Ona będzie towarzyszyć spotkaniu w Świeradowie-Zdroju. Wspólnie, zarówno organizatorzy, jak i uczestnicy, dokonamy czegoś niemożliwego, co na pewno wielu z was zachowa na długo w pamięci. Dosięgniemy harcerskich ideałów — gwiazd na niebie!

A jeżeli nie weźmiecie udziału w tegorocznym Intercampie, nie straconego – kolejny odbędzie się w Zielone Świątki za rok. Nie zapomnijcie o tym.

PWD. KONSTANCJA KULAK

<https://www.facebook.com/IntercampZHP>

WICEK

3-7 LIPCA 2024 - TORUŃ

25. ROCZNICA BEATYFIKACJI

KS. PHM. STEFANA WINCENTEGO FRELICHOWSKIEGO

W lutym 2023 r. minęło 20 lat od ogłoszenia bł. ks. phm. Stefana Wincentego Frelichowskiego Patronem Harcerstwa Polskiego. Z tej okazji zgromadzeni w Katedrze Polowej Wojska Polskiego przy ul. Długiej w Warszawie na uroczystej mszy świętej odprawionej przez biskupa polowego ks. Wiesława Lechowicza przedstawiciele władz i kapelani organizacji harcerskich podpisali Akt Dziękczynienia, po czym został odczytany dekret bp. Lechowicza, ogłaszający Rok Dziękczynienia za ustanowienie bł. druha Wicka Patronem Harcerstwa Polskiego.

Przez ten rok w Polsce i w wielu miejscach na świecie, gdzie działa polskie harcerstwo, odbywały się różne uroczystości, odprawiane były msze święte, organizowano pielgrzymki, upamiętniające życie i służbę Bogu, Polsce i bliźniemu błogosławionego księdza Wicka aż do śmierci w obozie koncentracyjnym. Ważnymi elementami obchodów było wręczenie 17 maja Aktu Dziękczynienia Ojcu Świętemu Franciszkowi, Harcerskie Dziękczynienie w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie w dn. 2-4 czerwca połączone z wprowadzeniem relikwii Patrona Harcerstwa Polskiego, księdza, męczennika i harcerza do Narodowego Panteonu

Polskich Świętych i Błogosławionych, Światowe Dni Młodzieży z Patronem Harcerstwa Polskiego w dniach 29 lipca – 7 sierpnia w Lizbonie i Pielgrzymka Drogą Męczeństwa Patrona Harcerstwa Polskiego w dn. 19-22 października.

Rok Dziękczynienia zakończy się mszą świętą w Katedrze Polowej w Warszawie 24 lutego 2024 r., ale już w czerwcu obchodzić będziemy 25-lecie wizyty papieża Jana Pawła II w Toruniu, podczas której w czasie mszy odprawionej 7 czerwca 1999 r. na płycie lotniska toruńskiego Aeroklubu, Ojciec Święty beatyfikował ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego. W swojej homilii powiedział wtedy do zgromadzonych licznie harcerki i harcerzy: „Zwracam się do całej rodziny polskich harcerzy, z którą błogosławiony był głęboko związany. Niech stanie się dla was patronem, nauczycielem szlachetności i orędownikiem pokoju i pojednania”.

Aby uczcić 25. rocznicę beatyfikacji Patrona Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kujawsko-Pomorska, na terenie której bł. ksiądz Wicek pełnił harcerską i instruktorską służbę, organizuje latem Międzynarodowy Zlot Harcerki i Harcerzy oraz Skautek i Skautów WICEK 2024. (HJ)

Międzynarodowy Zlot Harcerek i Harcerzy oraz Skautek i Skautów WICEK 2024

Zlot odbędzie się w dn. 3–7 lipca 2024 r. w Toruniu

Celem zlotu ma być:

- Przybliżenie postaci Wicka – jego krótkiego, ale bogatego życiorysu, ciekawostek z życia, jego zainteresowań i śladów, które można odnaleźć, wędrując szlakami województwa kujawsko-pomorskiego.
- Pokazanie walorów regionu kujawsko-pomorskiego, jego niezwykłych miejsc i magicznych zakątków, wspaniałych zabytków, pełnych uroku i nietuzinkowych miast i miasteczek.

Ponadto celem zlotu jest spotkanie harcerki i harcerzy oraz skautek i skautów z całego świata, integracja młodych pokoleń, poznawanie różnorodnych kultur i obyczajów. To także niebywała okazja do poznania Torunia, będącego miejscem zlotu – jego tajemnic, historii i atrakcji turystycznych. W programie zaplanowano wycieczki dla uczestników w najciekawsze miejsca regionu. Na terenie zlotu jego uczestnicy będą mogli brać udział w ciekawych i różnorodnych zajęciach, a wieczorami bawić się na koncertach, oglądać seanse kina letniego lub po prostu spotkać

się w skautowo-harcerskim gronie, porozmawiać i wymienić się skautowymi pamiątkami.

Bijącym sercem skautowego miasteczka zlotowego będzie Regionalny Ryneček, który zgromadzi kramiki kujawsko-pomorskich regionalistów; stoiska z rękodziełem, regionalnymi artykułami, przysmakami i symbolami oraz sklepiki z harcerskimi pamiątkami. Będzie też specjalne miejsce, gdzie zainteresowane osoby będą mogły wymienić się chustami, plakietkami i innymi gadżetami harcerskimi.

Zlot rozpoczniemy i zamkniemy ceremonią, która z pewnością na długo zapadnie w pamięci wszystkich uczestników. Wyjątkowym i symbolicznym wydarzeniem na zlocie będzie też uroczysta msza św. (dla chętnych) z udziałem biskupów i zaproszonych gości, na pamiątkę uroczystego nabożeństwa odprawionego 25 lat temu na terenie Aeroklubu przez św. Jana Pawła II.

WAŻNE: zgłoszenia patroli do 29 lutego 2024 r.

WIĘCEJ INFORMACJI: <https://www.facebook.com/events/386758920475177>

XII Konkurs im. hm. Olgierda Fietkiewicza na **prace naukowe** o tematyce harcerskiej

Główna Kwatera ogłasza dwunastą edycję konkursu na prace naukowe poświęcone tematyce harcerskiej. Celem konkursu jest nobilitacja najlepszych prac dotyczących szeroko rozumianej tematyki harcerskiej oraz gromadzenie, promocja i upowszechnianie naukowego dorobku ruchu harcerskiego.

Do konkursu można zgłaszać prace licencjackie, magisterskie, doktorskie oraz inne prace naukowe opublikowane lub przyjęte do publikacji. Składać je można **do 30 kwietnia 2024 r.**

Finalistów konkursu wyłoni komisja konkursowa pod przewodnictwem prof. zw. dr. hab. hm. Adama Massalskiego we wrześniu 2024 r.

Szczegółowe informacje znajdują się w Regulaminie Konkursu oraz Regulaminie pracy komisji konkursowej dostępnych na stronie <https://zhp.pl/konkurs/dokumenty>.

ZDOBĄDŹ ODZNAKĘ Z OKAZJI 80. ROCZNICY WYBUCHU POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

W tym roku wspólnie będziemy obchodzić 80. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego. Choć do rocznicy zostało jeszcze wiele dni, to już dziś możesz zacząć jej aktywne obchodzenie!

Powstańcy warszawscy pragnęli, żebyśmy mogli żyć dzisiaj w wolnej Polsce, żebyśmy mogli cieszyć się naszą wolnością i smakować ją w każdym jej aspekcie. Jeśli chcesz wraz ze swą jednostką upamiętnić to wydarzenie oraz krzewić pamięć o powstańcach, zapoznaj się z propozycją Chorągwi Stołecznej i zdobądź okolicznościową odznakę „Dziś jest Pojutrze”!

JAK MOŻNA ZDOBYĆ ODZNAKĘ?

Aby wziąć udział w realizacji tej propozycji programowej, należy:

- Przedstawić w dowolny sposób, czym jest dla was „Pojutrze” w myśl hasła Szarych Szeregów „Dziś – Jutro – Pojutrze!” oraz w jaki sposób dziś utożsamiamy się z wartościami przekazanymi w „Przesłaniu Powstańców Warszawskich do Młodych Polaków” (w formie prac plastycznych, prac multimedialnych, dyskusji, kominków, wieczornic itp.).
- Zapoznać się z historią powstania lub dziejami powstańców warszawskich (może to być np. zbiórka harcerska, lektura, dyskusyjny klub filmowy, odwiedzenie muzeum, spotkanie z powstańcami, przybliżenie w inny sposób sylwetek powstańców).
- Wykonać służbę lub prace użyteczne społecznie na rzecz lokalnej społeczności.
- Uczestniczyć w minimum jednym wydarzeniu związanym z Powstaniem Warszawskim (jak np. uroczystości okolicznościowe, ognisko z okazji 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, złazy, zloty, rajdy lub wycieczki o tematyce związanej z powstaniem) lub odwiedzić miejsce pamięci albo muzeum związane z Powstaniem Warszawskim.

TERMINARZ

- **1 stycznia 2024 r. – 1 września 2024 r.** – czas na zdobywanie odznaki
- **31 lipca 2024 r.** – ostatni dzień zgłoszeń
- **1 września 2024 r.** – ostatni dzień na wysłanie raportu

WORLD SCOUT
MOOT • 2025 • PORTUGAL
POLISH CONTINGENT

W harcerstwie wielu z Was mogło sły-
szyć: – Zagranica
to, zagranica tamto, jedźcie za
granicę. – Jednak wiele osób nie
wie, jak właściwie to zrobić albo
po co. Wielkimi krokami zbliża
się Moot 2025 – ostatni światowy
zlot skautowy WOSM po-
przedzający Jamboree w Polsce.
Myślę, że to idealna okazja, żeby
właśnie na pytania „jak?” i „po
co?” sobie odpowiedzieć.

PO CO JECHAĆ NA ZLOT SKAUTOWY?

Międzynarodowe zloty to miej-
sce, gdzie naprawdę możemy
zobaczyć i poczuć ducha skau-
tingu. To właśnie w ich trakcie
tysiące skautów z całego świata
zbierają się w jednym miejscu,
wspólnie przeżywają przygody

i zawierają przyjaźnie, nierzad-
ko na całe życie. Uczestnicy tak-
kich zlotów różnią się od siebie
– wyznają inne religie, mówią
innymi językami, inaczej się na
co dzień odżywiają, noszą inne
ubrania. Jednak zloty i współ-
praca międzynarodowa pozwa-
lają nam zobaczyć, jak bardzo
jesteśmy do siebie podobni, jak
uniwersalnym językiem jest
zwykły uśmiech!

MOOT – JEDYNA TAKA PRZYGODA W ŻYCIU DLA DOROSŁYCH!

Większość zlotów międzynaro-
dowych kierowana jest do dzieci
i młodzieży szkolnej – w końcu
to ich wychowanie jest naszą
misją. W związku z tym zazwy-
czaj osoby powyżej 18 roku ży-

cia mogą brać udział w zlotach
jedynie jako IST (międzynaro-
dowa kadra zlotu) lub jako pa-
trolowi. Jednak zarówno w ZHP,
jak i na całym świecie, wędrow-
nicy stanowią znaczną część
organizacji, a w wielu krajach
górną granicę wieku wędrow-
niczego jest wyższa niż 21 lat.
Jest to grupa, której członkowie
wciąż aktywnie kształtują siebie
jako człowieka i chętnie czerpią
inspirację z różnych źródeł.

Właśnie w związku z potrzebą
zapropozowania międzynaro-
dowego spotkania młodzieży
starszej powstał Moot, czyli
światowy zlot wędrowniczy dla
osób w wieku 18–25 lat. Po raz
pierwszy zorganizowany został
w roku 1931 pod nazwą World
Rover Moot w Kanderstegu
w Szwajcarii. W ostatnim na
Islandii w 2017 r. uczestniczyło

5000 skautek i skautów ze 106 krajów.

Moot jest o tyle nietypowy, że nie odbywa się cały czas w jednym miejscu. Po ceremonii otwarcia uczestnicy rozjeżdżają się po kraju gospodarza do wybranych wcześniej centrów ekspedycyjnych. Tam w swoich patrolach przeżywają przygody, rozwijają się, odkrywają lokalną naturę i kulturę. Mottem najbliższego zlotu, który odbędzie się latem 2025 r. w Portugalii, jest „Engage”, czyli „Zaangażuj się” – ważnym elementem programu w trakcie ekspedycji będzie służba. W drugiej połowie zlotu wszyscy uczestnicy na kilka dni zjeżdżają się na teren głównego obozowiska, gdzie mają okazję poznać jeszcze więcej osób i kultur z całego świata.

A co, jeśli ktoś ma więcej niż 25 lat? Nie obawiajcie się, starsze osoby też znajdą tam miejsce dla siebie! IST, czyli kadra, może zostać każdy, kto ukończył 26 lat. Poza obowiązkami związanymi z wykonywaniem przydzielonych zadań na miejscu na wszystkich członków IST czekają przygody, które mogą przeżyć wraz z innymi członkami kadry podczas przygotowanego dla nich programu.

ZGŁOŚ SIĘ I ZACHĘĆ KADRĘ W SWOIM ŚRODOWISKU!

Zlot międzynarodowy to nie tylko wspaniałe miejsce, by po-

znać przyjaciół na całe życie czy otworzyć się na inne kultury. To też świetne miejsce, aby poznać drużynowych z każdego zakątka świata i inspirować się nawzajem. Skauting w każdej części świata wygląda inaczej, a co lepiej pobudza naszą wyobraźnię niż właśnie nowość i nieznanie? Ponadto może to zaowocować nie tylko sprowadzeniem do własnego środowiska dobrych praktyk i nowatorskich pomysłów, ale nawet wspólnym biwakiem czy obozem, krótką wymianą między drużynami, a może i zawiązaniem partnerstwa na lata z drużyną z drugiego końca świata!

Moot jest doskonałą okazją, by przekonać się na własnej skórze, jak wygląda światowy zlot skautowy i jaką niezwykłą ma atmosferę, nawet jeśli prze-gapiliście okazję uczestnictwa w Jamboree czy innych zlotach, gdy byliście młodszy. Może on zainspirować Was do współtworzenia Jamboree w Polsce w 2027 roku!

VEJO-VOS A TODOS EM LISBOA!

PHM. KRZYSZTOF OKUNIEWSKI
KOMENDANT POLSKIEJ REPREZENTACJI
NA MOOT 2025

CO, GDZIE, KIEDY, JAK, DLA KOGO?

Termin:

24 lipca – 3 sierpnia 2025 r.

Miejsce:

Ceremonia otwarcia odbędzie się 25 lipca 2025 r. w Lizbonie, a po niej uczestnicy i IST rozjadą się po całej Portugalii, aby wziąć udział w wybranej przez siebie przygodzie. 30 lipca przemieścimy się pod Porto na teren głównego obozu, a 3 sierpnia odbędzie się ceremonia zamknięcia.

Zgłoszenia do polskiej reprezentacji:

do 25 lutego 2024 r., więc nie trać czasu i zgłoś się!

Uczestnicy:

Osoby urodzone pomiędzy 25 lipca 1999 r. a 25 lipca 2007 r.

IST:

Członkowie ZHP urodzeni przed 25 lipca 1999 r.

Więcej informacji:

bit.ly/MOOT-25-zhp-sharepoint

PRZEDĘ WSZYSTKIM SZACUNEK

O źródłach konfliktów instruktorskich,
roli sądów harcerskich
w polubownym załatwianiu sporów
oraz pracy NSH
rozmowa z **hm. Tomaszem Rawskim**,
przewodniczącym Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP.

HM. GRZEGORZ CAŁEK: Jak oceniasz stan w Związku, jeśli chodzi o spory między instruktorami?

HM. TOMASZ RAWSKI: Spory były, są i będą. Spór sam w sobie jest w pewnym sensie czymś pozytywnym. Z jednej strony świadczy o pluralizmie, z drugiej – i to ważniejsze – o tym, że komuś zależy na tym, o co się spiera – na szczepie, hufcu, środowisku działania, rozwiązaniu jakiegoś problemu.

Jakie są źródła tych sporów?

Jeśli to są spory tego typu, o których powiedziałem (spór o coś), to źródłem jest różnica zdań czy poglądów na jakiś temat. Ale niestety są też spory o podłożu personalnym. I tu źródłem jest, niestety, okazany kiedyś brak szacunku, jakiś zadawniony konflikt, chęć postawienia na swoim, ambicja itp.

Jak te spory są rozwiązywane i jak to nam wychodzi?

Jestem przekonany, że większość sporów, konfliktów, trudnych spraw załatwianych jest w środowisku, gdzie się pojawiły. Do sądów harcerskich trafiają najczęściej te sprawy, których nie udało się rozwiązać, albo które zaogniły się na tyle, że już nikt nie chce ich rozwiązać polubownie.

Jaką rolę mają tutaj sądy?

W sporach między instruktorami rolą sądów jest przede wszystkim doprowadzenie do ugody. Obecnie obowiązujący regulamin daje sądom dużo przestrzeni, by mogły skutecznie dążyć do porozumienia się skonfliktowanych stron. Sądy mają prawo na każdym etapie postępowania przekierować trwającą już sprawę na tory polubowne. Ponadto postępowanie ugodowe obarczone jest dużo mniejszą biurokracją niż postępowanie dyscyplinarne. Jednak procedury w postępowaniu ugodowym są tak skonstruowane, że obie strony postępowania przystępują do niego dobrowolnie. Nikt do udziału w próbie zawarcia ugody nie może drugiej strony przymusić. I w każdej chwili, aż do podpisania ugody, każda ze stron może się wycofać. Czyli – pełna dobrowolność.

Zatem rozumiem, że według Ciebie sądy są potrzebne...

Tak, sądy są potrzebne, jeśli chodzi o polubowne rozwiązywanie sporów. Ale zwracam uwagę, że najważniejsze jest to, aby osoba prowadząca skonfliktowane strony do zawarcia ugody miała w ich oczach autorytet. Członkowie sądów są wybierani spośród harcmistrzów, osób cieszących się w danym środowisku szacunkiem, zaufaniem, nienaganną opinią, właśnie po to, żeby być takim autorytetem. Ale z tych samych procedur lub szerzej – zasad prowadzenia mediacji, może równie dobrze skorzystać komendant hufca czy chorągwi lub inna osoba, którą skonfliktowane strony darzą szacunkiem. Nie raz byłem świadkiem, że to właśnie władza wykonawcza, a nie sądowicza, miała lepsze przełożenie na próbę wypracowania porozumienia między zwaśnionymi instruktorami.

Co można zrobić, aby generalnie relacje między instruktorami były jak najlepsze?

Może to zabrzmieć trywialnie, ale w pierwszej kolejności należy samemu stosować te wszystkie zasady, których uczymy naszych harcerzy. W szczególności idea braterstwa jest tą, którą powinni kierować się także, a może przede wszystkim, dorośli ludzie, jakimi są instruktorzy ZHP. Ale ważne są też kwestie bardziej przyziemne. Prawie każde nieporozumienie wynika z błędów komunikacyjnych. Uważam, że praca nad odpowiednią komunikacją, konstruktywną informacją zwrotną, empatią a przede wszystkim postawą szacunku wobec drugiej osoby, przyda się każdemu i każdej z nas – instruktorów i instruktorek. Niebagatelne znaczenie ma też internet jako przestrzeń, w której wielu z nas się wypowiada na rozmaite tematy. Chyba każdy doświadczył tego, że w sieci dużo łatwiej niż w realu można kogoś ocenić, obmówić, oczernić itp. Zatem uważam, że przeniesienie dyskusji ze świata wirtualnego do realnego również może wpłynąć na polepszenie relacji między instruktorami. Tutaj duża jest rola liderów, którzy mają narzędzia do stworzenia instruktorom odpowiedniej przestrzeni do dyskusji o sprawach ważnych. I co również istotne – do dyskusji twarzą w twarz, a nie

za czyimiś plecami. Naprawdę wiele razy byłem niestety świadkiem, jak instruktorzy „nakręcali” się jedni przeciw drugim, bazując na strzępkach informacji albo zniekształconych informacjach – bez próby ich zweryfikowania, za to potęgując ich siłę poprzez ich powtarzanie czy poszerzanie ich zasięgu.

Ogólnie rzecz biorąc, jak oceniasz stan Związku, jeśli chodzi o karanie?

Tak jak powiedziałem wcześniej, rolą sądów jest w pierwszej kolejności doprowadzanie do ugody. Niestety, z powodów, które także już wymieniłem, większość spraw, które trafiają do Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP, kończy się jednak orzeczeniem, a nie ugodą.

Statut ZHP daje prawo karania instruktorów z jednej strony komendantom i Naczelnikowi ZHP, z drugiej – sądom harcerskim. Komendanci mają możliwość wymierzenia kary w dużo krótszym czasie niż sądy, ponieważ – poza obowiązkiem poinformowania instruktora o zamiarze ukarania i uzyskania jego wyjaśnień – nie są związani żadnymi szczególnymi procedurami i mogą działać w dużej mierze uznaniowo. Sądy natomiast mają ściśle określone zasady działania, orzekają w sprawach dyscyplinarnych w 3-osobowych zespołach, co już samo w sobie często powoduje, że ich rozstrzygnięcia muszą zostać uprzednio przedyskutowane i jako takie stanowić pewien konsensus.

Jednak rozwiązania systemowe i procedury mają jedynie wspierać konkretnych ludzi w podjęciu decyzji. Ludzie ci, by sprostać zadaniu, muszą zarówno znać Statut ZHP, Regulamin sądów harcerskich i inne przepisy oraz cechować się mądrością, rozważą i wyobraźnią. Czy tak się dzieje? Na szczęście bardzo często tak. Ale w zakresie karania znam rozstrzygnięcia zarówno salomonowe, jak i takie, które trudno pojąć.

Dlatego NSH ZHP w bieżącej kadencji skupia się głównie na kwestii edukowania i poradnictwa. By każdy, komu przyjdzie zmierzyć się z wydaniem orzeczenia o winie i o karze, miał jak najpełniejszy komplet narzędzi, które mu pomogą w podjęciu jak najlepszej decyzji.

Jakiego typu są przewinienia?

Bardzo różne. Da się wyodrębnić kilka grup. Są sprawy natury stricte ambicjonalnej, honorowej, związane z niewłaściwym zachowaniem instruktorów względem siebie. Są przewinienia związane ze złamaniem rozmaitych zasad, przepisów, również norm moralnych. Są wreszcie przewinienia finansowe, związane z działaniem na szkodę ZHP, defraudacją majątku. No i niestety – ciągle też mamy do czynienia z przewinieniami z zakresu nietykalności, nieobyczajności i naruszenia wolności seksualnej.

Jaka jest tutaj rola sądów?

Rola sądu jest tutaj złożona. Mimo wielu podobieństw nie ma pełnej analogii do spraw karnych przed sądami powszechnymi. Przede wszystkim wynika to z faktu, że wnioskodawcą w sprawie przed sądem harcerskim może być w zasadzie każdy instruktor. I dlatego, że ta osoba wcale nie musi być specjalistą w zakresie postępowań przed sądami harcerskimi, sąd powinien spełnić kilka istotnych zadań.

Sąd harcerski w pierwszej kolejności musi ocenić, czy rzeczywiście sprawa przedstawiona we wniosku narusza postanowienia Statutu ZHP lub innych przepisów. Sąd zatem musi te przepisy znać i umieć je stosować. W tej kwestii powinien też odpowiednio pomóc wnioskodawcy. W drugiej kolejności sąd harcerski powinien dogłębnie wyjaśnić sprawę. Zakłada się, że wnioskodawca i obwiniony dostarczą odpowiednich dowodów na poparcie swoich argumentów, ale nie zawsze tak jest. W takim przypadku sąd, zachowując rolę bezstronnego arbitra, powinien samodzielnie pozyskać odpowiednie dokumenty, odnaleźć świadków czy powołać biegłych, którzy w jak najpełniejszy sposób rzucą światło na fakty istotne dla późniejszej decyzji. No i oczywiście ostatecznie rolą sądu jest wydanie rozstrzygnięcia w danej sprawie.

Czy sądy dobrze wypełniają swoją rolę?

Jak już wspominałem, są przykłady wybitne i takie, którymi nie należy się chwalić. Generalnie

jednak sądy harcerskie wywiązują się z roli niezangażowanych w bieżące spory arbitrow.

Ważne jest, by każdy sąd był przygotowany do rozpatrzenia wniosku czy odwołania, które może do niego wpłynąć. Znam przykłady sądów, które systematycznie doskonalały się w znajomości przepisów i praktycznym stosowaniu Regulaminu. Ale są też i takie, które wychodzą z założenia, że skoro przez ostatnich kilka lat nie wpłynął ani jeden wniosek, to w bieżącej kadencji na pewno będzie tak samo. Dla tych drugich nagła zmiana sytuacji często kończy się poważnymi pomyłkami proceduralnymi. Jak wszędzie w harcerstwie, także i w sądach najlepiej uczymy się w działaniu. Ważne jest, by to, jak działamy, działało się bez uszczerbku dla poszkodowanych, utraty zaufania i wizerunku sądów jako władzy.

Obecnie trwają wstępne prace nad zmianami w Statucie ZHP. Czy uważasz, że coś powinno się w nim zmodyfikować, jeśli chodzi o sądy? Może powinny mieć inny charakter, może inną strukturę?

Według mnie, jeśli chodzi o charakter sądów, to osiągnęliśmy w Związku pewien konsensus. Uzналиśmy, że sądy harcerskie powinny być sądami koleżeńskimi i wszystko, co ma z tym związek, zostało wdrożone (pisałem już o tym w „Czuwaj”). Natomiast więcej do zrobienia jest w kwestii struktury. Wydaje mi się, że powoli tworzy nam się struktura sądów bez sądów hufcowych. Już w tej chwili w czterech chorągwiach w ogóle nie ma sądów hufcowych – w tych środowiskach w ogóle w praktyce nie znają tej władzy. W pozostałych chorągwiach sądy hufcowe należą do zdecydowanej mniejszości, tzn. zjazdu hufców najczęściej decydują się nie wybierać sądów. Statut ZHP w takim przypadku wskazuje, że rolę sądów hufcowych przejmują sądy harcerskie chorągwi. I być może tę kwestię można by było ujednoczyć – tzn. pozostawić sądy wyłącznie na szczeblu chorągwi i centralnym. To o tyle uprościłoby sprawę, że na przykład obecnie sądy harcerskie chorągwi są sądami odwoławczymi dla sądów hufcowych. Ale jeśli w hufcu nie ma sądu, to w praktyce są

sądami odwoławczymi dla samych siebie. Oczywiście orzekają wtedy w drugiej instancji w innym składzie. Uproszczenie struktury spowodowałoby, że dla większości spraw sądem odwoławczym byłby Naczelny Sąd Harcerski ZHP. Inna sprawa, czy w takim przypadku NSH nie wymagałby wzmocnienia. Ale ten pomysł wymaga, oczywiście, szerokiej dyskusji związkowej i woli zjazdu. Zakładam, że taka dyskusja będzie miała miejsce, gdy prace nad nowym Statutem ZHP wkroczą w odpowiednią fazę.

Na koniec, nawiązując bezpośrednio do Twojej funkcji, powiedz, czym właściwie zajmuje się Naczelny Sąd Harcerski?

Po pierwsze – tym, czym pozostałe sądy. To znaczy – nie wchodząc w szczegóły – jest sądem właściwym w sprawach, gdzie obwinionymi lub ukaranymi są instruktorzy z przydziałem do Głównej Kwatery, członkowie władz chorągwi i władz naczelnych. Poza tym rozpatruje odwołania od orzeczeń podjętych przez sądy harcerskie chorągwi.

Ale NSH ZHP ma też jeszcze jedną szczególną rolę – dokonuje wykładni, czyli wiążącej interpretacji Statutu ZHP. I tu trzeba doprecyzować, bo to się często myli: tylko Statutu ZHP, a nie wszystkich przepisów związkowych.

Kompetencja ta wynika z tzw. zasady równowagi władz. Rada Naczelna jest w najważniejszych sprawach władzą uchwałodawczą, Główna Kwatera – wykonawczą, Centralna Komisja Rewizyjna – władzą kontrolną, w szczególności stwierdzającą sprzeczność ze Statutem ZHP uchwał i decyzji części władz. Natomiast NSH określa, jak Statut ZHP interpretować i dzięki temu żadna z władz, stosujących Statut ZHP w konkretnych przypadkach, nie jest jednocześnie uprawniona do tego, by go na potrzeby własnych rozstrzygnięć interpretować. Dzięki temu właśnie mamy tę równowagę.

Zatem życzę zachowania tej równowagi i – generalnie – jak najmniej pracy.

Rozmawiał G. Catek

ŻEGLARSKA KONFERENCJA SZKOLENIOWA

Podczas odbywającej się w dniach 2–3 grudnia 2023 r. Żeglarskiej Konferencji Szkoleniowej ZHP blisko pięćdziesięciu instruktorów specjalności wodnej dyskutowało o przygotowaniach kadry i sprzętu do poprowadzenia zajęć wodnych w trakcie 26. Światowego Jamboree Skautowego w Gdańsku w 2027 r., a także o przygotowaniu Związku Harcerstwa Polskiego do prowadzenia szkoleń żeglarskich.

Konferencja rozpoczęła się miłym akcentem. Do Muzeum Harcerstwa w Warszawie przekazano oryginał porporca Leonida Teligi (czytaj obok).

Na początku konferencji wygłoszono cztery referaty wprowadzające. Phm. Helena Jędrzejczak, poza harcerstwem m.in. członkini rady naukowej Instytutu Badań Edukacyjnych, opowiadała o współczesnych systemach edukacyjnych i przedstawiła założenia europejskiej ramy kwalifikacji. Hm. Dominka Brożek, członkini Głównej Kwatery ZHP ds. kształcenia, przybliżyła system kształcenia instruktorów ZHP i zwróciła uwagę na to, jak należy określać standardy szkoleniowe w ZHP. Z kolei phm. Wiktor Wróblewski, instruktor Wydziału Wychowania Wodnego GK ZHP, przedstawił projekt certyfikacji instruktorów żeglarstwa w ZHP na podstawie wewnętrznych odznak specjalistycznych. Na koniec hm. Rafał Klepacz, który jest Co-leaderem wodnego modułu programowego River podczas 26. Światowego Jamboree Skautowego w Gdańsku w 2027 r., zaprezentował koncepcję organizacyjną i programową zajęć wodnych podczas tego wydarzenia.

Organizacja modułu wodnego jest ogromnym przedsięwzięciem logistycznym i organizacyjnym. Na potrzeby bezpiecznego przeprowadzenia zajęć na wodzie potrzebna jest spora grupa odpowiednio przygotowanych sterników oraz duża liczba jachtów. Dyskusja dotyczyła głównie tego, jak przygotować sterników do pracy na Jamboree oraz jak pozyskać niezbędny sprzęt do zajęć.

Po zmianach w systemie szkoleń na patenty żeglarskie w 2013 r. w ZHP funkcjonowało wiele autorskich programów takich szkoleń, głównie na patent żeglarza jachtowego. Uczestnicy Żeglarskiej Konferencji Szkoleniowej ZHP uzgodnili, że potrzebne jest opracowanie jednego, wspólnego dla całego ZHP programu szkolenia, który powinien być standardem w kształceniu harcerskich żeglarzy. Dlatego zostanie wyłoniony zespół harcerskich instruktorów żeglarstwa, którzy rozpoczną prace przy opracowaniu takiego programu.

Dużo rozmawiano również o szkoleniu harcerki i harcerzy do 14 roku życia, czyli o rozwoju podstawowej grupy, którą jest zainteresowany ZHP. Uczestnicy konferencji uznali, że należy w tym obszarze kontynuować rozwiązanie zaproponowane w Programie Wychowania Wodnego z roku 2015, polegające na zdobywaniu stopni (odznak) wodniackich: jungi żeglarskiego, kadeta żeglarskiego, żeglarza ZHP i sternika ZHP. Stopnie te zdobywa się w trakcie pracy śródrocznej (choć można również na obozie), w wymaganiach każdego stopnia jest zdobycie ośmiu sprawności na poziomie – odpowiednio – jungi, kadeta, podstawowym lub zaawansowanym, czyli jedno, dwu, trzy i czterogwiazdkowych. Jedną z grup konferencyjnych dyskutowała o systemie certyfikacji instruktorów żeglarstwa na podstawie odznak dla instruktorów. Przyjęto założenie, że system odznak powinien być trzystopniowy, odpowiednio dla asystenta instruktora, instruktora żeglarstwa w ZHP i instruktora szkolącego instruktorów. Prace nad systemem certyfikacji będą kontynuowane.

Konferencja odbyła się w Ośrodku Chorągwi Stołecznej ZHP w Starej Dąbrowie w Puszczy Kampinoskiej

HM. RAFAŁ KLEPACZ

Leonid Teliga – pierwszy Polak, który w latach 1967–1969 samotnie opłynął kulę ziemską na drewnianym jachcie s/y OPTY, przed wojną był harcerzem – członkiem zastępu „Niedźwiedzi” w Hufcu Grodzisk Mazowiecki. W swoją morską podróż dookoła świata zabrał ze sobą proporzec zastępu, który po zakończonym rejsie, w roku 1969, przekazał na ręce ówczesnego Naczelnika ZHP.

Główna Kwatera ZHP ogłosiła w 1970 r. Współzawodnictwo Drużyn Wodnych o Proporzec Leonida Teligi, które – z przerwami – odbywa się w naszym Związku do dziś. Zwycięska drużyna otrzymuje trofeum przechodnie, jakim jest nagroda w formie modelu jachtu Opty, w którym rolę grotzągla pełni właśnie proporzec zastępu „Niedźwiedzi”.

Jak mówi kierowniczką Wydziału Wychowania Wodnego GK ZHP hm. Anna Świerczyńska, płótno proporca ma już około 90 lat. Proporzec funkcjonujący jako nagroda przechodnia często jest przewożony w różne miejsca, wystawiony na zmiany temperatury, wilgotności, różne rodzaje światła, przechowywany w zmiennych warunkach. Wpływa to negatywnie na strukturę materiału, dlatego

PROPORZEC LEONIDA TELIGI PRZEKAZANY DO MUZEUM HARCERSTWA

w 2018 r. w celu ochrony zabytkowego proporca zdecydowano w wydziale o wykonaniu kopii modelu jachtu i proporca oraz przekazaniu oryginału do Muzeum Harcerstwa, gdzie będzie przechowywany we właściwych warunkach i – co też nie jest bez znaczenia – udostępniany zwiedzającym.

Prace związane z wykonaniem kopii przeprowadzili modelarze związani Narodowym Muzeum Morskim – zostały zakończone w listopadzie 2023 r., przyszedł więc czas na przekazanie historycznej pamiątki do muzeum.

2 grudnia podczas Żeglarskiej Konferencji Szkoleniowej historyczny proporzec został

uroczyście przekazany przez instruktorów Wydziału Wychowania Wodnego zaangażowanych w proces jego zabezpieczenia – hm. Mariana Uherka i hm. Rafała Klepacza dyrektorowi Muzeum Harcerstwa phm. Pawłowi Bezakowi.

A nowy proporzec trafił już do organizatorów kolejnego Współzawodnictwa Harcerskich Drużyn Wodnych o Proporzec Leonida Teligi i będzie w ręce zwycięskiej drużynie podczas kolejnej edycji współzawodnictwa we wrześniu 2024 r.

HM. RAFAŁ KLEPACZ

WSPÓLNYM SZLAKIEM – WSPARCIE

Gdy myślimy o pracy z kadrą i kształceniu, w pierwszej kolejności stają nam przed oczami harcerscy wychowawcy – funkcyjni pracujący bezpośrednio z zuchami czy harcerzami lub ci, którzy przygotowują ich do tej pracy – kadra programowa i kształcąca. Rzadziej myślimy o tych, którzy zapewniają nam warunki do działania, czyli o kadrze gospodarczej, o naszych kwatermistrzach. A przecież bez nich trudno wyobrazić sobie zorganizowanie obozu, dbanie o szczepowy czy hufcowy sprzęt itd., itp. Przyzwyczailiśmy się do tego, że kwatermistrzowie zwykle pełnią swoją funkcję przez wiele lat, że umiejętności kwatermistrzowskie, takie jak poprawne magazynowanie, bycie „złotą rączką”, ewidencjonowanie stanu jednostki, uchodzą powszechnie za przekazywane „z pokolenia na pokolenie”. A to wcale nie jest tak. Coraz mniej chłopców i młodych mężczyzn (bo to jednak mężczyźni, nie kobiety, pełnią zazwyczaj w naszym Związku funkcje kwatermistrzów) zdobywa różne pożyteczne umiejętności, przydatne choćby w gospodarstwie domowym do naprawienia różnych sprzętów. Wiemy, że takich „złotych rączek” czasem trzeba ze świecą szukać.

JAK WIĘC WSPOMÓC PRZYGOTOWANIE DOBRYCH KWATERMISTRZÓW?

Główna Kwatera ZHP opracowała ramowy plan działań wspierających budowanie kompetencji kadry gospodarczej w latach 2023–2024. Wszystkie przedsięwzięcia przebiegają pod nazwą „Wspólnym szlakiem – wsparcie baz i kadry majątkowej”. Pierwsze z nich, które jest w trakcie realizacji, to spotkania online dla kadry gospodarczej. Przyszłe działania obejmują między innymi spotkania na żywo w formie biwakowej, kursy specjalistyczne i wymianę doświadczeń na różnych szczeblach struktury.

Pomysł cyklu spotkań online zrodził się przy okazji konsultacji poradnika dla kadry gospodarczej. Okazało się, że tematyka, jaką warto poruszyć, jest tak obszerna, że żaden podręcznik nie byłby w stanie zmieścić wiedzy, którą przez lata musi (nomen omen) zmagazynować kadra zajmująca się gospodarką majątkową. Bo to nie jest tylko kwestia rozsądnego ustawienia skrzynek na regale. Zagadnienia, z którymi muszą się mierzyć komendanci baz obozowych, dotyczą przeróżnych spraw – od statusu prawnego terenu, gdzie znajduje się baza, przez kwestie organizacji sanitariatów, żywienia, zaplecza i sprzętu dla dodatkowych atrakcji programowych (jak boisko, park linowy), przez niezbędną infrastrukturę (kładki, mostki), po zagadnienia wybiegające w przyszłość, jak inwestycje w sprzęt, nowe technologie czy coraz częściej – odnawialne źródła energii. Podsumowując – trochę tego jest.

KWATERMISTRZOWSKI TORT

Pomyśleliśmy, że remedium na ten stan rzeczy mogą być – jak w przypadku różnych form kształceniowych dla kadry wychowawczej – spotkania kadry gospodarczej. Z uwagi na to, że zagadnień do omówienia jest dużo, po ich sklasyfikowaniu i opracowaniu podzieliliśmy je na mniejsze porcje i postanowiliśmy ten „kwatermistrzowski tort” skosztować kawałkami. Jego pierwsze cztery kawałki spożywane są od grudnia 2023 r.

CZTERY TEMATY

Spotkania na Teamsach dotyczą najważniejszych zagadnień, które stanowią „twardy rdzeń” działań kwatermistrza każdego szczebla – drużyny, szcypu, bazy obozowej czy hufca, a ich tematy wyni-

BAZ I KADRY MAJĄTKOWEJ

kają wprost z Mapy Kompetencji ZHP, z obszaru zarządzanie majątkiem. W grudniu odbyło się spotkanie dotyczące magazynowania, w styczniu były dwa – jedno o naprawianiu i konserwacji, a drugie na temat ewidencjonowania i inwentaryzacji. Ostatnie spotkanie odbędzie się w lutym i będzie adresowane przede wszystkim do kadry baz obozowych.

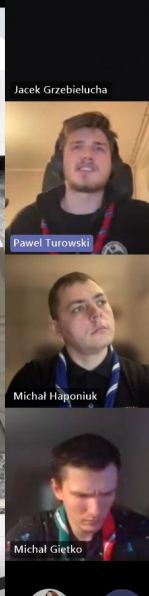
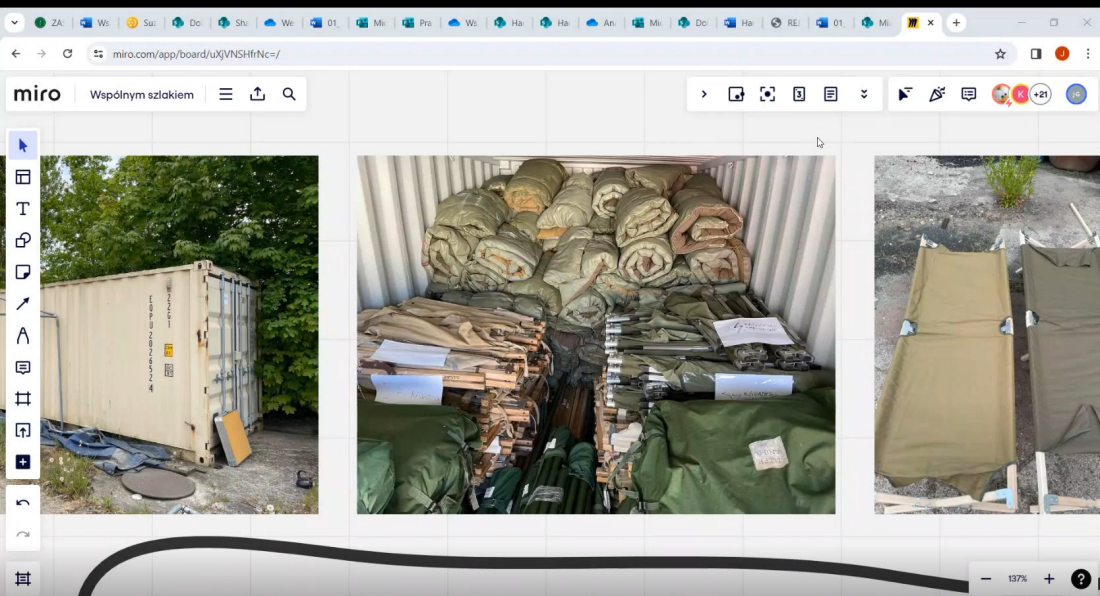
Osoby prowadzące zajęcia na poszczególnych spotkaniach wywodzą się z różnych środowisk i na podstawie własnych doświadczeń opowiadają o swoich spostrzeżeniach, pomysłach, ale także o popełnianych błędach. Pozwala to na wysłuchanie różnych opinii i wymianę pomysłów, aby móc rozwiązywać wspólne dla nas problemy – bo ostatecznie każda drużyna ma trochę sprzętu, który trzeba przechować, okazjonalnie naprawiać, a raz w roku zaewidencjonować. Naturalnie spotkania dotyczyły przede wszystkim mienia ruchomego – wszak inaczej zabezpiecza się na zimę dom czy magazyn murowany, a inaczej kontener morski

(który zdaje się być coraz popularniejszym rozwiązaniem magazynowym).

NAGRANIA

Spotkania zostały nagrane, dlatego w każdej chwili możecie do nich wrócić, odtworzyć ponownie, przesunąć do zagadnień, które Was interesują. Poniżej znajdują się kody QR z dostępem do nagrań na E-ZHP:

Magazynowanie
sprzętu
ruchomego
(7.12.2023)

**Konserwacja
i naprawa
sprzętu ruchomego**

(7.01.2024)

**Ewidencjonowanie
i inwentaryzacja
sprzętu ruchomego**

(17.01.2024)

**SPOTKANIE
15.02.2024
godz. 18.30****W LUTYM...**

Przed nami jeszcze czwarte spotkanie z cyklu webinarium oraz szereg spotkań na żywo. W czwartek 15 lutego od godz. 18.30 będziemy rozmawiać o tym, jakie narzędzia pracy z kadrami należy stosować we współpracy z wolontariuszami i kadrami etatową, która chce zaangażować się w pracę bazy obozowej. Przedstawimy wiele gotowych pomysłów, ale również kilka przemyśleń, jak sprawić, aby baza nie była dla hufca przykrym ciężarem, lecz stała się drugim domem, do którego chętnie będą przyjeżdżać drużyny i gromady oraz kadra hufca.

Link do spotkania:

<https://events.teams.microsoft.com/event/858a3dc2-70bf-40fd-b6c6-1fb3f519591@e1368d1e-3975-4ce6-893d-fc351fd44dcd>

Zapraszamy do śledzenia www.e.zhp.pl, by nie ominęły Was żadne aktualności związane z tą tematyką. Przypominamy również, że kto czuje się na siłach, może ubiegać się o uzyskanie Miana Kadry Wspierającej w obszarze m.in. gospodarki majątkowej – szczegóły są tutaj: <https://gkzhp.sharepoint.com/SitePages/Praca-z-kadr%C4%85.aspx>.

HM. JACEK GRZEBIELUCHA

WYDZIAŁ PRACY Z KADRAMI GK

669 116 116**TELEFONICZNA LINIA WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO**

NIEMODNE SŁOWO WYCHOWANIE

Nie rozmawiaj głośno przez komórkę. Ustąp miejsca osobom starszym, kobietom w ciąży... Nie jedź w tramwaju, możesz kogoś ubrudzić. Nie zdejmuj butów w pociągu... – jak karytarka powtarzają ekrany w środkach transportu. Trochę to smutne, że dziś wychowują pociągi, tramwaje, autobusy, a kiedyś wychowywała mama, tata, babcie, dziadkowie i taką podstawową wiedzę wynosiło się po prostu z domu.

„Wychowanie” doczekało się w literaturze fachowej wielu definicji: od najbardziej pierwotnej – oznaczającej „wykarmienie, wyżywienie aż do wzrostu”, przez nieco autorytarne „formowanie”, aż po zupełnie współczesne, liberalne, partnerskie „wzajemne oddziaływanie”. Samo słowo wydaje się być jednak dzisiaj wstydlive, niemodne. Być może dlatego, że nie wiadzie czemu, wielu kojarzy się wciąż tylko z dyscypliną i paskiem bądź tępą indoktrynacją. Młodszy czytelnicy nie wiedzą pewnie, że niegdyś „Kuratorium Oświaty” miało jeszcze przymiotnik „... i Wychowania”. Odcięto go między innymi po to, by zaznaczyć zerwanie z partyjnym urabianiem młodzieży, ale przy okazji zredukowano szkoły do roli niemal wyłącznie edukacyjnej. A przecież nadal mamy tam wychowawców, wychowawczynie i wychowawstwo... Nauczyciel nie tylko uczy, ale swoją postawą, wypowiedziami, stosunkiem do wiedzy, do uczniów, do otoczenia, do świata, chcąc nie chcąc wychowuje. Z największym sentymentem wspominamy przecież najlepszych belfrów – tych, którzy nie tylko przekazali nam wiedzę czy wzbudzili do niej zamiłowanie, ale także dali cenne wskazówki na życie. Co ciekawe, po łacinie „educare” znaczy nie tyle „edukować”, co „wychowywać” właśnie...

W języku polskim powiedzenie: „Obyś cudze dzieci chował!” niestety nie jest miłym życzeniem na przyszłość, a klątwą, przekleństwem. Paradoks? Nie. Sami wiemy, skąd to się bierze, ile trudu, cierpliwości, empatii, czasu, energii, serca, emocji, zwątpień, rozczarowań i radości, wzlotów i upadków, a nawet... pieniędzy kosztuje wychowanie

dzieci. A tym bardziej nie swoich, tylko cudzych. Choć ponoć „wszystkie dzieci nasze są”...

My, instruktorzy, jesteśmy ustawowo „wychowawcami wypoczynku”, czyli opiekunami młodzieży na obozach, koloniach czy zimowiskach. Ba, w Statucie zapisaliśmy sobie, że *Misją ZHP jest wychowywanie młodego człowieka*. Dziś w dyskusjach coraz częściej definiujemy to jednak skromniej, ostrożniej – jako „wsparcie wychowania”. I słusznie, bo przecież wychowywać powinien przede wszystkim dom, rodzina, a dopiero potem szkoła czy harcerstwo. Niektórzy proponują, by pójść jeszcze dalej i zapisać jedynie korczakowskie „wsparcie w samorozwoju”...

Myślę, że nie uciekniemy jednak od słowa „wychowanie”. Od pierwszych dni swego życia człowiek uczy się w dużej mierze przez naśladowanie. Już pierwszy uśmiech na twarzy dziecka jest lustrzanym odbiciem uśmiechu mamy czy taty. O tym, jak dzieci odtwarzają sceny, język czy emocje wyniesione z domu, napisano już tomy. Nastolatki, choć odcinają się często od „starych”, też naśladowują, tyle że kolegów, koleżanki, grupę rówieśniczą, środowisko czy swoich idoli. Od tego więc, jak się zachowujemy, jaki dajemy wzór, będzie zależeć zachowanie naszych podopiecznych. I w ten oto sposób naturalnie siłą własnego przykładu – tak – wychowujemy. Tak – wspieramy dom, rodzinę, szkołę w wychowaniu. Tak – wspieramy młodego człowieka w jego samorozwoju.

A swoją drogą... Czasem sobie myślę, że my, harcerscy instruktorzy, chyba odbiegamy od powszechnej normy, a może jesteśmy „nienormalni”(?) bądź po prostu pozytywnie zakręceni, że jednak cudze dzieci wychowujemy społecznie, wolontariacko, prawie za darmo i jeszcze mamy z tego mnóstwo satysfakcji... Czego Wam serdecznie życzę w nowym roku!

HM. ALICJA WOSIK-MAJEWSKA
RZESZÓW

DZIEŃ MYŚLI

Dla niektórych bardzo dawno temu, dla mnie wcale nie tak dawno, gdzieś na początku lat osiemdziesiątych minionego wieku w naszym szczepie otworzyliśmy się na kontakty z kilkoma środowiskami skautowymi. Z Norwegii, Irlandii Północnej, Luksemburga... Były to czasy, kiedy nikt nie sądził, że będziemy mieli szanse formalnie wrócić do światowego ruchu skautowego, ale nasza szczepowa współpraca rozwijała się...

Wtedy to, dziś wiem, że bardzo późno, dotarła do nas wieść o dorocznym – skautowym i harcerskim – Dniu Myśli Braterskiej. W tamtych czasach władze naszego związku też zauważyły, że można współpracować nie tylko z organizacjami pionierskimi na świecie, ale warto aktywniej korzystać z dorobku skautingu. Chcieliśmy przecież po okresie błędów i wypaczeń (ten nasz nieszczęsny HSPS) wrócić do ideałów prawdziwego harcerstwa. Nie da się ukryć, że wtedy, w roku 1981 i latach następnych, nasz szczep wyprzedzał inicjatywy całej organizacji. Nie, nie byliśmy w harcerstwie jedyni, ale w Warszawie, i to zupełnie oficjalnie, na pewno tak.

W harcerstwie DMB zaczynał być coraz bardziej popularny. Zbieraliśmy się na okolicznościowych zbiórkach, wysyłaliśmy życzenia do harcerskich i skautowych przyjaciół. Oficjalnie. Gdy naczelnikiem został hm. Ryszard Paclawski, a więc już w nowej politycznej rzeczywistości, przypomnieliśmy sobie, że to przecież święto skautek i harcerek, a jego głównym celem było nie tylko wspomnianie założycieli skautingu i składanie sobie życzeń, ale przede wszystkim zbieranie czy też zarabianie pensów-grosików i przekazywanie ich na wspólny ogólnoswiatowy fundusz WAGGGS.

Tak na marginesie, ponieważ nasz szczep, czyli 3 WDH im. ks. Józefa Poniatowskiego, jedno z najstarszych środowisk harcerskich Rzeczypospolitej,

przyjaźnił się z wieloma instruktorami w kilku krajach europejskich, okazało się, że dla nich życzenia-pocztówki nie były częścią ich zwyczajów. Ale może trafiliśmy na drużyny mniej tradycyjne.

A co u nas z akcją zbierania środków na rzecz funduszu WAGGGS? W ZHP zaczęto zbierać środki, ale nie zdecydowano się jednak, by wspierać ruch skautek w Pakistanie czy Ugandzie. Myśmy postanowili zebrane środki przekazywać Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Od lat mieliśmy jako organizacja nad owym centrum patronat. Wydawało się, że można zastąpić idee WAGGGS naszymi polskimi. Zmieniono więc cel przekazywania pieniędzy, ale próbowano je zbierać. Akcja „Grosik” trwała jednak krótko, dwa czy trzy lata, i stopniowo w Polsce po latach DMB daleko odszedł od idei założycieli skautingu i harcerstwa, od koncepcji lady Olave czy Olgi Małkowskiej.

Nie będę opisywał minionych trzydziestu lat. Popatrzmy, jaką sytuację mamy dziś. DMB to dzień, w którym z jednej strony spotykamy się na przyjacielskich spotkaniach i cieszymy się z faktu, że jesteśmy razem w wielkim ruchu skautowym. Z drugiej strony promujemy propozycje programowe WAGGGS. Takie dotyczące globalnych problemów świata. Oczywiście przekazujemy sobie życzenia, przede wszystkim elektronicznie. Sobie i innym środowiskom. Tak się dzieje w drużynach, szczepach, hufcach. Pośpiewamy sobie, pogratulujemy, ucieszymy się, że jesteśmy tak wspaniali. Drużynowy, komendant hufca a może jakiś senior wygłosi gawędę, w której znajdzie się nawiązanie do rocznicy urodzin B-P i jego żony. Wręczymy też list gratulacyjny naczelniczki a może któryś z instruktorów otrzyma jakieś inne wyróżnienie.

Centralnym, najważniejszym wydarzeniem DMB stało się spotkanie przedstawicieli organi-

TO MIEJSCE CZEKA NA TWOJĄ REKLAMĘ

zacji harcerskich i polskich organizacji skautowych u Projektora polskiego harcerstwa Prezydenta RP. Są życzenia, piosenki, ognisko przed pałacem prezydenckim. Miło i radośnie. Czy jednak harcerskie obchody Dnia Myśli mają jakikolwiek związek ze świętem, zapoczątkowanym przed II wojną światową?

Bo podstawowym, najważniejszym był przecież ów grosik. Czy będąc ponownie formalnie już tak długo w ruchu skautowym, nie powinniśmy wrócić do źródeł i powiedzieć sobie – nie spotkania w harcerskim czy instruktorskim kręgu powinny przede wszystkim mieć miejsce 22 lutego, lecz podjęcie się autentycznej służby – i to nie na rzecz drużyny czy hufca, ale na rzecz upowszechniania równości płci na świecie i rozwoju żeńskiego ruchu skautowego. Na szczęście już zaczynamy bardzo skromnie przypominać sobie o grosiku. O tym, jakie wielkie środki moglibyśmy zebrać, gdyby każda skautka, a dziś skaut, harcerka i harcerz przekazali ten jeden grosz, teraz byśmy pewnie powiedzieli – złotówkę – na fundusz skautek. Skromny apel w tej sprawie możemy przeczytać w tym numerze „Czuwaj”.

A co z uwielbianymi przez nas kominkami, ogniskami. Co z gawędami i piosenkami? Co z wyróżnieniami? Czy nie ma innych okazji, byśmy mogli się spotykać i świętować? Od lat skauci obchodzą dzień swojego patrona, jakim jest święty Jerzy – 24 kwietnia. Chyba o tym dniu zapomnieliśmy. Czy powszechnie pamiętamy o pierwszym rozkazie Andrzeja Małkowskiego 22 maja? A 1–2 listopada mamy rocznicę powołania ZHP w 1916 r. i rocznicę zjazdu lubelskiego w 1918. Czy nie mogłyby się któregoś z tych dni odbywać wszelkie ogólnopolskie uroczystości i radosne zbiórki?

22 lutego pieczmy, jak skautki w wielu krajach, ciasteczka i sprzedawajmy je, organizujmy inne kiermasze, aby zebrać środki na Fundusz Dnia Myśli – World Thinking Day Fund. I myśłmy o globalnych problemach świata. Bo warto.

HM. ADAM CZETWERTYŃSKI

 czuwaj

REDAKTOR NACZELNY:

hm. Grzegorz Catek
naczelnny@czuwaj.pl

ZASTĘPCY REDAKTORA NACZELNEGO:

hm. Halina Jankowska
misia@czuwaj.pl

hm. Adam Czetwertyński
adam@czetwertynski.pl

ADRES REDAKCJI:

ul. Konopnickiej 6, p. 103
00-491 Warszawa

<https://czuwaj.pl/>

STALI WSPÓŁPRACOWNICY:

hm. Lucyna Czechowska
hm. Rafat Klepacz
hm. Ewa Lachiewicz-Walińska
hm. Anita Regucka-Fleming
phm. Piotr Rodzoch (foto)
hm. Andrzej Sawuła

WYDAWCA:

Główna Kwatera
Związku Harcerstwa Polskiego

ZDJĘCIA W NUMERZE:

Piotr Rodzoch lub archiwum redakcji,
pozostałe – według podpisów

Redakcja zastrzega sobie prawo
skracania i adiuścacji tekstów
oraz zmiany ich tytułów i śródtytułów.

Redakcja nie płaci honorariów autorskich
– wszystkie teksty i zdjęcia powstają społecznie.
Nadesłanie tekstu jest równoznaczne
z akceptacją powyższych zasad.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam.

NAKLAD:

300 egz. (papierowy)
+ cyfrowy (dostępny na www.czuwaj.pl)

1

POZNAJ:

<https://cbp.zhp.pl/poradniki/safe-from-harm/>

Polityka ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w Związku Harcerstwa Polskiego

— **PROGRAM SAFE FROM HARM** —

Związek
Harcerstwa
Polskiego

SCOUTS
Creating a Better World

WORLD ASSOCIATION
OF GIRL GUIDES
AND GIRL SCOUTS

2

ZRÓB KURS I ZDOBĄDŹ CERTYFIKAT:

<https://edu.zhp.pl>